NAJAARSNOTA

2026

Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Uitgangspunten 3
Prognose begroting 2026 - 2030 5
Voortgang activiteiten 6
01 Samenleving 6
02 Omgeving 7
03 Organisatie 8
Bijstellingen in relatie tot raadsbesluit 9
Bijstellingen met resultaat op programma 10
01 Samenleving 10
02 Omgeving 22
03 Organisatie 31
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb 36
4D Onvoorzien 41
Bijstelling meerjarig neutraal 42
Bijstellingen neutraal 43
Monitoring bezuinigingen 47
Investeringskredieten 50
Leeswijzer 58

Uitgangspunten

Renkum,

Aan de raad,

Inleiding
Voor u ligt de Najaarsnota 2026. Deze Najaarsnota is een rapportage over de eerste acht maanden van het jaar. In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2026. Daarmee schetsen wij het financiële kader voor de Begroting 2027. Het beleidsmatige kader voor de Begroting 2027 is vastgelegd in de Perspectiefnota 2026-2030 die u in september heeft behandeld.

Najaarsnota op hoofdlijnen
In deze najaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2026. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Ook rapporteren we over de voortgang van de invulling van de bezuinigingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de najaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten
Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting gehandhaafd blijft. Eerder door de raad vastgestelde bezuinigingen en ombuigingen kunnen vanzelfsprekend wel leiden tot afbouw van het voorzieningenniveau.
- Voor de raming van baten en lasten wordt in meerjarenperspectief de dynamische of reële methode gehanteerd. T.a.v. loon- en prijscompensatie geldt:
    - de uitgaven worden jaarlijks bijgesteld met de loon- en prijsindex (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. de septembercirculaire). Hiervoor wordt ruimte gereserveerd op de stelpost voor loon- en prijscompensatie;
    - daar waar bij het opstellen van de begroting bekend is dat sprake is van afwijkende prijsontwikkelingen ten opzichte van de index, wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen (cao ontwikkelingen, afspraken met verbonden partijen, afspraken op basis van overige contracten);
    - de inkomsten (OZB, leges en heffingen) worden jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd (Prijsontwikkeling overheidsconsumptie CPB o.b.v. de septembercirculaire).
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 100.000.
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Beslispunten

Met 'het vaststellen van de najaarsnota' vragen we de raad:

Beslispunt	**Onderdeel**
1. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake activiteiten in 2026	Voortgang activiteiten
2. goedkeuring te geven voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2026 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2027-2030	Financiële bijstellingen; Bijstellingen neutraal
3. kennis te nemen van de inzet van de stelpost onvoorzien	Financiële bijstellingen (product 4D Onvoorzien)
4. kennis te nemen van de monitor bezuinigingen	Monitor bezuinigingen
5. het beschikbaar stellen van nieuwe kredieten, danwel wijziging van kredieten	Investeringskredieten
6. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2026	Investeringskredieten
7/8. het intrekken van de reserves: herstelkosten sleuven en lasgaten per 31 december 2027 en de reserve wegen per 31 december 2026	Financiële bijstellingen
9/10. het instellen van de reserves: bestemmingsreserve Energie en klimaat en bestemmingsreserve Ondernemersfonds	

Prognose begroting 2026 – 2030

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Primitieve begroting	2.220	1.007	923	1.077	-86
Voorjaarsnota 2026	-1.200	-209	-226	-357	-300
Totaal na Voorjaarsnota 2026	**1.020**	**797**	**697**	**719**	**-386**
Bijstelling met resultaat	76	578	-223	305	634
MIP Activa	95	327	253	-115	-144
Najaarsnota 2026	**171**	**905**	**30**	**191**	**490**
Meerjarenbegroting na najaarsnota 2026	**1.191**	**1.702**	**727**	**910**	**104**

Voortgang activiteiten

01 Samenleving

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
1C	Ontwikkeling sportparken Wilhelmina en Bilderberg	+	✓	−	−
Voor het verplaatsen van het clubgebouw SCW'23 loopt momenteel een stikstofonderzoek naar de haalbaarheid van de verplaatsing. Voor het opknappen van de sportparken komen we t.z.t. met een raadsvoorstel.					
1D	Brede Spuk GALA	✓	✓	+	+
1E	Aanpak ondermijnende criminaliteit via Een Gelders Akkoord	✓	−	✓	✓
De gemeentelijke implementatie bevindt zich nog in de uitvoeringsfase en kent momenteel vertraging ten opzichte van de oorspronkelijke planning.					
1E	Nieuw Integraal Veiligheidsplan 2027–2030	✓	−	✓	✓
Met het samenvoegen van de politie basisteams is afgesproken met alle betrokken gemeenten in samenspraak een nieuw plan op te stellen vanaf 2028. Een definitief voorstel hiervoor wordt aan de gemeenteraad voorgelegd.					
1E	Versterken van veiligheid in het sociaal domein	+	✓	✓	✓
De procesregisseur wordt vaker betrokken bij zaken door de sociaal consulenten, met name bij zaken waarbij kinderen en jongvolwassenen in betrokken zijn. Door het stijgende aantal casussen en toenemende complexiteit van casuïstiek wordt gekeken in welke werkzaamheden, naast wat deze nu al doet, de rol van de procesregisseur efficiëntie kan vergroten.					
1E	Aanpak hoarding via zorgverbinder	+	✓	✓	✓
De inzet op hoarding en vervuiling heeft meer inzicht opgeleverd in de problematiek en de omvang van de problematiek. Er wordt nu gekeken hoe deze inzichten kunnen worden ingebed in beleid en werkafspraken te maken met ketenpartners.					
1I	Extra inzet op armoede- en schuldpreventie	✓	✓	+	✓
Er is minder budget nodig voor de inzet van ervaringskennis en het voorkomen van armoede en schulden dan begroot.					
1I	Opzetten van het Armoedepact Jeugd	✓	−	✓	✓
Het opzetten van het Armoedepact is tijdelijk gestopt. Omdat wij in het kader van het herijken van ons beleid bestaanszekerheid bezig zijn met het formuleren van de bouwstenen voor een vorm van een Maatschappelijk Meedoen Budget. In het kader van deze ontwikkeling gaan we kijken, welke rol onze netwerkpartners daarbij spelen en hoe wij onze samenwerking dan het beste vorm kunnen geven.					
1I	Aanpak van schulden bij jongeren	−	−	+	−
Door uitval en beperkte ambtelijke capaciteit ligt het ontwikkelen van maatwerkhulp aan jongeren met schulden achter op schema.					
1I	Regeling zorgkosten	✓	−	✓	✓
Het opzetten van de zorgkostenregeling heeft vertraging opgelopen vanwege prioritering van werkzaamheden in relatie tot beperkte ambtelijke capaciteit.					

02 Omgeving

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
2A	Trafo's bijplaatsen	✓	–	✓	✓
Vaststelling SOK duurt langer dan verwacht. Wordt afgemaakt in 2026 evenals de opstart van het eerste buurtrealisatieplan.					
2H	Opstellen soortenmanagementplan	–	–	✓	✓
De Handreiking Soortenmanagementplan fase 1 is gepubliceerd. Fase 2 zou eind 2026 gepubliceerd worden, maar hierover is opnieuw onzekerheid ontstaan. Opstellen van het soortenmanagementplan gaat daarom niet voor 2027 van start.					
2H	Opstellen Warmteprogramma incl. planMER	✓	–	✓	✓
In het coalitieakkoord is opgenomen dat we, in lijn met de landelijke doelen, stapsgewijs werken richting een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050. Hiervoor wordt eerst een raadsvoorstel voorbereid waardoor enige vertraging wordt opgelopen. Vervolgens wordt het warmteprogramma vastgesteld.					
2J	Uitvoeren activiteiten i.r.t. voldoende toeristenbelasting	✓	✓	+	✓
Er is over 2025 139k meer opgehaald aan toeristenbelasting dan begroot. Dit overschot zal in 2027 extra beschikbaar worden gesteld aan de 3 producten binnen het programma Levendigheid (2J 2K 2L).					
2J	Impuls in de kernen + impuls voor ondernemers + fietspompjes/ Watertappunten	✓	–	✓	✓
Centrum Oosterbeek In Oosterbeek is gewerkt aan een verbetering van de organisatiegraad van ondernemers en vastgoedeigenaren. Het opzetten van een vastgoedcollectief is nog gaande en heeft iets langer geduurd dan gepland. Samen met de ondernemers en vastgoedeigearen wordt vanaf september 2026 gekeken hoe, samen met de gemeente, verdere uitvoering van het ambitiedocument Oosterbeek kan worden opgepakt. De gereserveerde middelen voor impuls in de kernen worden doorgeschoven naar 2027. Centrum Renkum Met ondersteuning van de provincie Gelderland heeft in de winter van 2025 en voorjaar 2026 een proces plaatsgevonden (spoor 1) waarbij inwoners, ondernemers en belanghebbenden hebben meegedacht over een levendig Renkum Centrum en de inrichting van het Dorpsplein. Besluitvorming over dit eerste spoor staat geagendeerd voor de raad van oktober 2026. We verwachten de voorbereidingen hiervoor eind 2026 te kunnen treffen en in 2027 over te gaan tot uitvoering. De beschikbaar gestelde middelen worden doorgeschoven naar 2027. Fietspompen en watertappunten Conform plan: dit wordt opgepakt met het Platform Renkum Onderneemt (voorheen economisch platform) .					
2J	Centrumregie	✓	–	✓	✓
Voor het opzetten van een vastgoedcollectief is iets meer tijd genomen, maar wordt in 2026 afgerond.					
2O	Speeltuinen verbeteren en speelruimte vernieuwen	✓	–	✓	✓
Door uitval van een collega is het opstellen en vaststellen van het Beheerplan Spelen iets naar achteren geschoven.					

03 Organisatie

Prod.	Activiteit	I	P	F	R
3C	Digitalisering	✓	✓	–	✓
De kostenprognose voor de projecten komt hoger uit dan het beschikbare materiële budget voor dit jaar. Dit wordt gecompenseerd vanuit de ICT vervangingsreserve.					
3D	Nieuwe gemeentewerf	✓	–	–	–
In juni 2026 is de gemeenteraad geïnformeerd over het project nieuwbouw gemeentewerf. Daarin is aangegeven dat het definitief ontwerp gereed is. Ook is aangegeven dat het project voor nu is stilgelegd omdat op dit moment niet aan de geldende regelgeving kan worden voldaan omtrent stikstof. De planning is hiermee uitgelopen wat ook leidt tot hogere kosten aangezien de opleverdatum opschuift. De nieuwe investeringsraming is aangepast en verwerkt. Aangezien onduidelijk is wat de planningh exact gaat worden nemen de risico's toe. Dat geldt naast stikstof ook voor netcongestie.					

Bijstellingen in relatie tot raadsbesluit

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Correctie te veel geïnde OZB voor niet woningen					
Correctie te veel geïnde OZB voor niet woningen		-403			
Dekking correctie te veel geïnde OZB voor niet woningen		403			
Resultaatbesteding en -bestemming jaarrekening 2025					
1B Businesscase Prinses Beatrixschool	-10				
1B Cultuurprogramma 2025-2026	-21				
1C Uitvoering sport- en beweegvisie	-30	-95			
1E Bibob-onderzoek	-20				
1F Sterk naar werk / verbinding in samenleving	-25				
2B Wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting	-18	-50			
2L Broedplaatsen	-38				
2L Uitvoering Cultuurbeleid		-125			
3D Huisvesting gemeentelijke organisatie	-158				
Resultaatbestemming jaarrekening 2025	320	270			
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Correctie te veel geïnde OZB voor niet woningen

Uit de jaarrekening 2025 blijkt dat de gehanteerde uitgangspunten voor de berekening van de OZB-opbrengsten en tarieven 2026 voor niet-woningen afwijken van de werkelijkheid. Hierdoor zijn de opbrengsten en tarieven voor niet-woningen te hoog vastgesteld. Ook blijkt uit recente gegevens dat de belastingcapaciteit hoger is dan eerder geraamd, waarschijnlijk door een sterkere waardeontwikkeling.

De tarieven voor 2026 zijn echter al door de raad vastgesteld en kunnen niet meer worden aangepast. Voorstel wordt daarom gedaan om dit te corrigeren bij de belastingaanslag voor niet-woningen in 2027. Om dit te dekken, stellen we voor om in 2027 € 403.000 uit de vrije algemene reserve te onttrekken.

Resultaatbesteding en - bestemming jaarrekening 2025

Door het vaststellen van de jaarrekening 2025 is de resultaatbesteding en - bestemming jaarrekening 2025 eveneens goedgekeurd. De effecten van dit besluit is in de bovengenoemde bijstelling weergeven.

Bijstellingen met resultaat op programma

In dit hoofdstuk zijn de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergeven. Daarbij komen allereerst de mutaties per programma en de wijzigingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen aan de orde. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

01 Samenleving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
1A Collectieve voorzieningen	52	-56	-3	-3	-3
1B Onderwijs	336	-7	-7	-7	-7
1C Sport en bewegen	69	-56	-20	2	25
1D Gezondheid	63				
1E Zorg en Veiligheid	148	-57	-57	-57	-57
1F Integratie en participatie nieuwkomers	-11				
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	-929	-25	-25	-25	-25
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	-2	6	-451	-451	-456
1I Minima	133	-30	-30	-30	-30
1J Inkomensvoorziening	403	366	366	366	366
Totaal	**262**	**141**	**-228**	**-205**	**-188**

Per product volgt een toelichting.

1A Collectieve voorzieningen	**Bijstelling 2026**	**Bijstelling 2027**	**Bijstelling 2028**	**Bijstelling 2029**	**Bijstelling 2030**
Inloopvoorzieningen	-130	-53			
Inloopvoorzieningen I	183				
Overig 1A	-3	-3	-3	-3	-3
Sociale samenhang en leefbaarheid	-417	-392	-158		
Sociale samenhang en leefbaarheid subsidie	417	392	158		
MIP Activa	2				
Totaal resultaat	**52**	**-56**	**-3**	**-3**	**-3**

Inloopvoorzieningen
Een aantal jaar geleden hebben wij ons ontmoetingsaanbod uitgebreid. Hiermee zetten wij in op de verschuiving van zorg naar welzijn. Het ontmoetingsaanbod is inmiddels structureel ingebed, maar wordt nog bekostigd uit incidentele middelen. Door een afname van de inkomsten uit de Brede SPUK ontstaat in 2026 een dekkingstekort. Dit tekort wordt opgevangen met IZA-middelen die wij incidenteel vanuit de regio ontvangen. De ontvangen IZA-middelen zijn dusdanig hoog dat er minder inzet van autonome gemeentelijke middelen nodig is. Hierdoor ontstaat in 2026 een incidenteel voordeel. In 2027 zetten wij dit voordeel in. Dit is terug te zien in de bijstelling van uitgaven in 2027.

Sociale samenhang en leefbaarheid inclusief dorpendeals
Vanuit de Provincie ontvangen wij 3 subsidies zodat initiatiefnemers hun plannen kunnen realiseren. Van deze 3 subsidies mogen we er 1 uitgeven tot en met 2027 en de anderen tot einde 2028.

1B Onderwijs	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Achterstandenbeleid	13				
Achterstandenbeleid spuk OAB	-84				
Achterstandenbeleid spuk OAB dekking	84				
Bijstelling brede scholen	-30	-30	-30	-30	-30
Investeringen alle PO		-1.950		1.950	
Overig 1B	6	-6	-6	-6	-6
OZB onderwijs gebouwen	58	8	8	8	8
MIP Activa	267	-1	-1	-1	-1
Saldo van lasten en baten	**314**	**-1.979**	**-29**	**1.921**	**-29**
Mutatie reserve					
Aanpassing DMJOP	22	22	22	22	22
Investeringen alle PO		1.950		-1.950	
Totaal resultaat	**336**	**-7**	**-7**	**-7**	**-7**

Achterstandenbeleid
Op basis van de definitieve afrekening van de taalklas (nieuwkomersonderwijs) over voorgaande jaren vallen de kosten lager uit dan eerder geraamd. Hierdoor ontstaat een incidenteel voordeel van € 13.000. De reden waarom de kosten voor de taalklas lager uitvallen dan verwacht, is dat er meer kinderen naar de taalklas gingen dan verwacht. Als gevolg daarvan ontving de taalklas een hogere leerlingenbekostiging vanuit het Rijk waardoor de gemeentelijke bijdrage lager uitviel.

Achterstandenbeleid (spuk OAB)
Dit is een Rijksregeling waar o.b.v. prognose dit jaar meer dan de begrote € 300.000 nodig is. Er worden dit jaar namelijk meer kosten gemaakt voor bijvoorbeeld het opstellen van wettelijk verplichte resultaatafspraken voor vroeg- en voorschoolse educatie. Die verhoging van uitgaven worden gedekt door de ontvangen/nog te ontvangen Rijksmiddelen, die specifiek bestemd zijn voor onderwijsachterstandenbeleid, namelijk de onderwijsachterstand (OAB) middelen. OAB middelen die over zijn moeten terug naar het Rijk en het is daarom belangrijk de middelen zo goed en veel mogelijk te besteden.

Bijstelling brede scholen
De exploitatielasten van de Brede Scholen dienen te worden bijgesteld. Dit tekort wordt veroorzaakt door hogere lasten voor dagelijks onderhoud, belastingen en verzekeringen.

Investeringen alle PO
De resterende inbreng van de voormalige percelen onderwijshuisvesting die worden ontwikkeld via grondexploitatie (GREX) genereren een begrote inkomst van € 1,965 miljoen. De verwachting is dat deze inkomsten in 2029 worden gerealiseerd. Deze inkomsten worden gestort in de reserve kapitaallasten ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten (40 jaar) van het Leerdeel Doorwerth.
Al eerder is € 182.000 gestort in de reserve kapitaallasten. Deze storting biedt voldoende basis om de jaarlijkse kapitaallast van het Leerdeel voor enige jaren op te vangen.

OZB onderwijsgebouwen
De werkelijke betalingen van de OZB leiden tot een bijstelling voor 2026. Deze bijstelling is anders dan in navolgende jaren. Onder andere omdat we verwachten dat de oplevering van het Leerdeel Doorwerth leidt tot een verhoogde OZB bijdrage de komende jaren.

Bijstellen DMJOP
Per abuis is het onderhoud en het vervangen van de losse en vaste sportinventaris meegenomen in de DMJOP. Deze kosten zijn al elders opgenomen. In de DMJOP is een post voor advisering m.b.t. duurzaam opgenomen. Dit kan vervallen, omdat dit uit een ander duurzaamheidsbudget wordt bekostigd.

MIP Activa
De bijstellingen hebben grotendeels betrekking op de rekenrente.

Rekenrente
Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 263.000 verlaagd.

1C Sport en bewegen	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Combinatiefuncties nieuwe Rijksregelingen		-183	-183	-183	
Combinatiefuncties nieuwe Rijksregelingen inkomst		183	183	183	
Overig 1C	1	1	1	1	1
Sportaccommodaties vastgoed		-131			
MIP Activa	58	-32	-32	-9	13
Saldo van lasten en baten	**58**	**-162**	**-31**	**-8**	**14**
Mutatie reserve					
Aanpassing DMJOP	11	11	11	11	11
Reserve sport en bewegen		96			
Totaal resultaat	**69**	**-56**	**-20**	**2**	**25**

Combinatiefuncties

Met ingang van 2027 stopt de Brede Regeling Combinatiefuncties, van waaruit wij een groot deel van de inzet van combinatiefuncties (Sport en Beweegteam) bekostigden. Het Rijk heeft aangekondigd dat de Brede Regeling Combinatiefuncties wordt voortgezet in een nieuwe SPUK Sport en Bewegen voor de periode 2027-2029. De definitieve budgetten per gemeente zijn echter nog niet bekend.

In de Voorjaarsnota is aangegeven dat hier naar verwachting bij de Najaarsnota meer duidelijkheid over zou bestaan. Dit blijkt niet het geval. Daarom gaan wij vooralsnog uit van voortzetting van het huidige budget van € 151.000 per jaar dat voorheen vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties beschikbaar was voor combinatiefuncties.

Daarnaast verwachten wij vanaf 2027 jaarlijks € 32.000 vanuit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) te kunnen inzetten. Uitgaande van deze aannames is voor de periode 2027-2029 jaarlijks circa € 183.000 (€ 151.000 + € 32.000) beschikbaar vanuit de nieuwe SPUK Sport en Bewegen en het AZWA. Aan deze bedragen is nog onzekerheid verbonden, omdat de definitieve toekenning vanuit het Rijk en de verdeling van de AZWA middelen nog niet bekend zijn. Het uiteindelijke budget kan daardoor hoger of lager uitvallen.

In onderstaand overzicht is zichtbaar dat vanaf 2028 € 40.000 minder beschikbaar is dan in 2027. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat in 2027 nog eenmalig € 40.000 uit de gevormde reserve wordt ingezet. Vanaf 2030 is bovendien onzeker of en in welke vorm de Rijksregelingen worden voortgezet. In het traject *Renkum Zelfstandig Georganiseerd* wordt een keuze voorgelegd over de structurele borging van de combinatiefuncties.

Omschrijving	2027	2028	2029	2030	2031
Beschikbaar	120	80	80	80	80
Najaarsnota dekking Rijksmiddelen*	182	182	182	0	
	302	262	262	80	80
Uitgaven gebaseerd op 2026	302	302	302	302	302
Saldo**	0	**-40**	**-40**	**-222**	**-222**
**Mutaties najaarsnota (saldo 0)*					
3 Jarige nieuwe spuk sport	151	151	151		
3 jarige SPUK AZWA	32	32	32		
**Dit wordt onderdeel van RZG					

Sportaccommodaties vastgoed/ Reserve sport en bewegen

Voor de revitalisering van Sportpark De Bilderberg wordt momenteel een toekomstvisie opgesteld. Hiervoor is aanvullend budget nodig ten opzichte van de raming in de voorjaarsnota van € 65.000. Aanvullende kosten zijn gerelateerd aan de ontwerpopgave voor de scenario-ontwikkeling, inrichting van de openbare ruimte, participatie en inmeting. En het opstellen van een MJOP voor de komende jaren. Het totaal van kosten wordt nu geschat op € 121.000 (inclusief btw) verdeeld over 2026 en 2027*

De eerder beschikbaar gestelde € 65.000 wordt gedekt uit de reserve sportparken. Vanuit die visie wordt het aanvullend budget van € 56.000 ook gedekt uit de reserve sportparken.

Dit alles beschouwen we als incidentele kosten die nodig zijn om te komen tot verdere planvorming voor de revitalisering van het Sportpark De Bilderberg en worden niet als voorbereidingskrediet beschouwd.

*De € 121.000 is exclusief het benodigde bedrag voor de programmamanager sportparken. Deze is nog niet begroot voor 2027. Het benodigde bedrag van € 40.000 kan gedekt worden uit de storting in de reserve sportparken. Zie deze najaarsnota 3C organisatie en bedrijfsvoering.

Bijstellen DJMOP
Per abuis is het onderhoud en het vervangen van de losse en vaste sportinventaris meegenomen in de DMJOP. Deze kosten zijn al elders opgenomen.

MIP Activa
De bijstellingen hebben grotendeels betrekking op de rekenrente.

Rekenrente
Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 92.000 verlaagd.

1D Gezondheid	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Gezondheidszorg algemeen	63				
Totaal resultaat	**63**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gezondheidszorg algemeen
Voordelen op afwikkeling verbonden partij VGGM 2025 €51.000, afwikkeling maatwerk VGGM 2025 € 25.000.
Daarnaast een nadeel, vooral door uitvoering van de Wet suïcidepreventie. In het najaar 2026 worden hiervoor gatekeeperstrainingen, een publiekscampagne en voorstellingen op het Dorenweerd georganiseerd.

1E Zorg en Veiligheid	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Hoarding en Vervuiling ontvangsten	20				
Hoarding en Vervuiling uitgaven	-20				
Inzet IZA middelen	92				
Opvang Oekraïners obv Doelgroep flexibele (DFR) regeling)		876	876		
Project terugdringen overlast Wolfheze	-24				
Regionale brandweer	22				
Veilig Thuis	-15	-63	-63	-63	-63
Vrijval budget binnen product 1E	32	22	22	22	22
Zorg en veiligheidshuis		-18	-18	-18	-18
MIP Activa	39	-1	-1	-1	-1
Saldo van lasten en baten	**146**	**816**	**816**	**-60**	**-60**
Mutatie reserve					
Aanpassing DMJOP	3	3	3	3	3
Opvang Oekraïners obv Doelgroep flexibele (DFR) regeling)		-876	-876		

1E Zorg en Veiligheid	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Totaal resultaat	**148**	**-57**	**-57**	**-57**	**-57**

Hoarding en vervuiling (uitgaven & inkomsten)
Vivare draagt financieel bij aan het thema aanpak hoarding & vervuiling. Deze bijdrage wordt ingezet op dit thema voor het uitvoeren van aanbevelingen van het lopende project hoarding en vervuiling.

Inzet IZA middelen
Voor de zorgverbinder is subsidie aangevraagd, welke is goedgekeurd. Hierdoor kunnen de begrootte uitgaven vrijvallen. Omdat deze subsidie niet structureel aangevraagd kan worden kunnen de begrootte uitgaven niet structureel vrijvallen.

Opvang Oekraïners obv Doelgroep flexibele (DFR) regeling)/ reserve sociaal domein
Vanaf 2027 ontvangt de gemeente Renkum de specifieke uitkering Doelgroepflexibele regeling. Hierdoor verandert de financiering van de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Een belangrijk verschil is dat niet alle kosten nog via een vaste normvergoeding worden vergoed. Voor de jaren 2027 en 2028 ontvangt de gemeente een vergoeding voor de indirecte uitvoeringskosten. De directe opvangkosten, zoals huur, energie en beveiliging, blijft het Rijk wel volledig vergoeden zolang de regeling loopt.

Uitgaande van 260 beschikbare opvangplaatsen wordt verwacht dat na aftrek van de indirecte uitvoeringskosten in 2027 een overschot van € 876.000 resteert. Voor 2028 wordt eenzelfde overschot verwacht.

De regeling loopt momenteel tot en met 2030. Voor de jaren 2029 en 2030 ontvangt de gemeente geen vergoeding meer voor de indirecte uitvoeringskosten, terwijl deze kosten wel blijven bestaan. De verwachte overschotten uit 2027 en 2028 zijn daarom nodig om deze kosten in 2029 en 2030 te kunnen dekken.

Om ervoor te zorgen dat deze middelen in de betreffende jaren beschikbaar zijn, wordt voorgesteld de overschotten uit 2027 en 2028 toe te voegen aan de bestemmingsreserve sociaal domein.

Project terugdringen overlast Wolfheze
Gemeente Renkum wil in Wolfheze, waar verschillende zorginstellingen zijn gevestigd, toewerken naar een duurzame situatie waarin de overlast door mensen met onbegrepen gedrag en middelengebruik teruggebracht wordt tot een acceptabel niveau. We brengen good practices in beeld, halen knelpunten op bij ketenpartners, verbinden de betrokken instellingen en inwoners, en werken dit uit in een voorstel en uitvoeringsplan, wat vervolgens in 2027 wordt opgepakt. Financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog onbekend.

Regionale brandweer
De transparantiemethode kan op grond van paragraaf 3.2 van het Besluit 'Omzetbelasting. Omzetbelasting en compensatie van omzetbelasting bij publiekrechtelijke lichamen' van 24 december 2020 correct worden toegepast voor de btw die drukt op de kosten van de bluswatervoorziening. Door toepassing van deze methode wordt bereikt dat de btw alsnog wordt toegerekend aan de deelnemende gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor deze taak, waardoor zij deze btw in hun btw-compensatiefondsopgave kunnen betrekken alsof deze rechtstreeks aan hen in rekening is gebracht. Hiermee wordt het huidige btw-nadeel opgeheven.

Veilig Thuis
De concept begroting 2027 van Veilig Thuis betekent voor Renkum een structureel nadeel van afgerond € 74.000 (€ 330.000 versus budget van €256.000).
Deze begroting wordt uiterlijk 1 november 2026 bestuurlijk vastgesteld. Gebaseerd op de grootte van het bedrag is deze opgenomen in de najaarsnota.
Oorzaken zijn vooral;

- Loon- en prijscompensatie circa € 11.000 (verwerkt onder budgetneutrale wijzigingen);
- Toename van de diensten die Veilig Thuis uitvoert i.h.k.v. de uitvoering van haar wettelijke taken;
- Uitbreiding van formatie van primaire proces en ondersteunende diensten;
- Doorontwikkeling van taken Veilig Thuis i.h.k.v. het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.

PM
In de voorjaarsnota 2026 is melding gemaakt van ook een nadeel t.o.v. de begroting 2026 van Veilig Thuis die (toen geredeneerd) voorafgaande aan de najaarsnota bekend zou zijn. Deze is echter nog niet bijgesteld wat betekent dat er in de jaarrekening naar ons idee een nadeel ontstaat van naar schatting maximaal € 20.000.*

**Wel is bekend dat er een naheffing komt van € 4.000 om de risicoreserves aan te vullen. Reden om het budget met € 15.000 bij te stellen.*

Vrijval budget binnen product 1E
Voor enkele budgetten die niet volledig benut zijn en waarvan de verwachting is dat dit in de volgende jaren een kleiner budget voldoende is valt een deel van het budget vrij. Het gaat bijvoorbeeld om budget voor tegengaan overlast Rosandepolder en handhaving kinderopvang.

Zorg- en Veiligheidshuis West Veluwe Vallei
De concept begroting 2027 is met een totaal van € 57.039, €18.220 hoger dan het structureel budget van € 38.819. De oorzaak van deze stijging zit in de overheadkosten voor het Zorg- en veiligheidshuis, die gemeente Ede tot nu toe altijd alleen heeft gedragen en die ze per 2027 willen delen over de deelnemende gemeenten.

Bijstellen DMJOP
In de DMJOP is een post voor advisering m.b.t. duurzaam opgenomen. Dit kan vervallen, omdat dit uit een ander duurzaamheidsbudget wordt bekostigd.

1F Integratie en participatie nieuwkomers	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Huisvesting statushouders	50				
Integratie statushouders	25	10	10	10	10
Septembercirculaire 2026	-11				
Spuk doorstroomlocaties	77	11			
Saldo van lasten en baten	**140**	**21**	**10**	**10**	**10**
Mutatie reserve					
Huisvesting statushouders	-50				
Integratie statushouders	-25	-10	-10	-10	-10
Spuk doorstroomlocaties	-77	-11			
Totaal resultaat	**-11**	**0**	**0**	**0**	**0**

Huisvesting statushouders (grote woningaanpassingen)/ reserve Integratie
In 2026 is er naar verwachting minder cofinanciering nodig voor grote woningmiddelen omdat bij realisatie incidentele Rijksmiddelen worden aangevraagd.
Daarnaast heeft de woningcoöperatie aangegeven grote woningen beschikbaar te hebben.
Deze middelen worden o.b.v. dictum in de reserve Integratie gestort.

Integratie statushouders/ reserve Integratie
Basisdienstverlening Vluchtelingenwerk
Een gedeelte van de basisdienstverlening aanname vanaf 2027 is vrijwel zeker onder te brengen bij de Wet Inburgering. Een voordeel van € 10.000.
Sterk naar werk
We ontvangen € 25.000 voor uitvoering van Sterk naar werk (van de arbeidsmarktregio) als bijdrage voor de kosten van de projectleider. Deze kosten zouden door de regio betaald worden, maar vanwege einde overeenkomst met de projectleider in Ede (controle op inzet zelfstandigen door belastingdienst) is het onderdeel van de projectprijs geworden. Dit is de compensatie.
Beide voordelen worden o.b.v. dictum in de reserve Integratie gestort.

Septembercirculaire 2026
In de septembercirculaire is er een bedrag beschikbaar gesteld voor faciliteitenbesluit opvangcentra van € 11.000 voor 2026.

Spuk doorstroomlocaties (DSL)
Het Rijk heeft een spuk regeling verstrekt waar wij zonder extra inspanning aan hebben/gaan voldoen. We storten deze bedragen in de reserve Integratie.
Ook vanwege het voornemen dit budget onder andere in te zetten voor uitbreiding van formatie, die noodzakelijk is om invulling te geven aan de toenemende opgaven rondom nieuwkomers en huisvesting.
Hiermee ontstaat ruimte voor het realiseren van bestuurlijke en politieke doelstellingen, de ontwikkeling en implementatie van verkamering als nieuw huisvestingsinstrument, het optimaal benutten van subsidie- en financieringsmogelijkheden.

1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Jeugdzorg in Natura	-929	-25	-25	-25	-25
Totaal resultaat	**-929**	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**

Jeugdzorg in Natura

Uitbreiding formatie orthopedagoog/gedragswetenschapper

Er is een toename van het aantal meldingen als gevolg van de groei van de doelgroep. Om het extra werk voor team Zorg (jeugd) aan te kunnen en de (groeiende) wachtlijst te stabiliseren is een structurele uitbreiding (8 uur) benodigd.

Mogelijke tekorten zorg in natura

Op basis van de huidige prognose verwachten we een incidenteel nadeel van € 925.000 op het budget voor jeugdhulp. Dit bestaat uit een verwacht nadeel van € 1,15 miljoen bij zorg in natura, dat deels wordt gecompenseerd door incidentele voordelen van in totaal € 225.000.

De kosten voor zorg in natura vallen naar verwachting ongeveer € 1,15 miljoen hoger uit dan begroot. Deze stijging is gebaseerd op basis van een prognose van actuele gedeclareerde zorgkosten. Het nadeel hangt samen met de eerder doorgevoerde taakstelling van de Taskforce binnen de begroting Maatwerkvoorzieningen Jeugd, gestegen tarieven en een toename van de hoeveelheid zorg die aanbieders binnen afgegeven indicaties leveren. Hoewel het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt licht is afgenomen, nemen de kosten toe. De kostenontwikkeling hangt daarmee niet samen met een stijging van het aantal jeugdigen dat ondersteuning ontvangt. Deze ontwikkeling is ook zichtbaar bij de maatregel Verblijf binnen de Taskforce. Ondanks een lager aantal jeugdigen in verblijf ten opzichte van 2024, wordt meer zorg geleverd binnen de afgegeven indicaties, waardoor de kosten stijgen.

De prognose blijft onzeker. Jeugdhulp is een openeinderegeling, waardoor de benodigde zorg en bijbehorende kosten vooraf beperkt voorspelbaar zijn. Daarnaast worden declaraties door aanbieders vaak met vertraging ingediend en kunnen seizoenseffecten invloed hebben op de uitgaven gedurende het jaar.

Het verwachte nadeel wordt deels gecompenseerd door incidentele voordelen van in totaal € 225.000. Dit komt doordat de uitgaven voor medicijnverstrekking via huisartsen, landelijke GI-instellingen en gezinsondersteuning kinderopvang €150.000 lager uitvallen dan begroot. Daarnaast verwachten we een incidenteel voordeel van € 75.000 uit de afwikkeling van voorgaande jaren.

1H Maatwerkvoorzieningen Wmo	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Activerend Werk	100				
Bedrijfslasten maatwerkvoorzieningen	-6				
Beschermd Wonen	-595	-58	58	-963	-441
Dagbesteding, groepsbegeleiding Wmo	75				
Eigen bijdrage Wmo	50				
Materiële Maatwerkvoorziening	75				
PGB Wmo	50				
Saldo van lasten en baten	**-251**	**-58**	**58**	**-963**	**-441**
Mutatie reserve					
Beschermd Wonen	250	64	-508	513	-15
Totaal resultaat	**-2**	**6**	**-451**	**-451**	**-456**

Activerend Werk
Op basis van de meest recente prognoses verwachten wij een incidenteel voordeel van € 100.000. We blijven inzetten op deze voorziening omdat het belangrijk is inwoners toe te leiden naar passend (betaald) werk.

Beschermd wonen
In 2023 hebben we, ter voorbereiding op de invoering van de decentralisatie Beschermd Wonen in 2025, de verwachte inkomsten en uitgaven van het objectief verdeelmodel opgenomen in de begroting. Landelijk is de decentralisatie vervolgens steeds uitgesteld en verplaatst naar een latere ingangsdatum. Hierdoor hebben we de afgelopen jaren verschillende wijzigingen in de Najaarsnota verwerkt.

In mei 2025 heeft de VNG laten weten dat een decentralisatie per 1 januari 2026 niet haalbaar was. Het Rijk heeft op dit moment nog geen nieuwe ingangsdatum voor de decentralisatie Beschermd Wonen bekend gemaakt. Hierdoor is het onduidelijk wanneer de decentralisatie Beschermd Wonen en het objectief verdeelmodel wel doorgang zullen vinden. Gezien deze onzekerheid kiezen we ervoor de invoering van het objectief verdeelmodel terug te draaien. Dit betekent dat we de begrote voor- en nadelen uit voorgaande jaren vanaf 2023 nu corrigeren.

Concreet heeft dit tot gevolg dat de nadelen, die nu in de Najaarsnota staan, in voorgaande jaren vanaf 2023 als voordelen stonden vermeld en omgekeerd. De jaren 2026 en 2027 in deze Najaarsnota geven hierbij een vertekend beeld. In deze jaren ontvangt de gemeente Renkum ambulantiseringmiddelen en middelen voor secundaire kosten van de gemeente Arnhem. Deze incidentele inkomsten beïnvloeden de resultaten in de Najaarsnota over de jaren 2026 en 2027.

Het is bij het lezen van bovenstaande bedragen belangrijk je te realiseren dat het begrotingsposten zijn, die zijn gebaseerd op te verwachte ontvangsten en te verwachte uitgaven. Het zijn geen daadwerkelijk inkomende of uitgaande bedragen. Het terugdraaien van het objectieve verdeelmodel heeft dan ook geen gevolgen voor onze dienstverlening. Zodra bekend is wanneer het objectief verdeelmodel definitief is, zal dit verwerkt worden in de P&C-cyclus.

De gemeente Renkum blijft verantwoordelijk voor Beschermd Wonen voor de LVB-doelgroep. Hiervoor is structureel € 150.000 in de begroting opgenomen.

Dagbesteding, groepsbegeleiding Wmo
We zien op dit moment een afname in de indicatiestellingen Dagbesteding/Groepsbegeleiding Wmo. Dit komt omdat enkele dagbestedingslocaties sinds medio 2026 laagdrempelig en beschikkingloos toegankelijk zijn. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 75.000. Er zijn dagbestedingslocaties die werken op grond van indicatiestellingen binnen de Wmo. De voorziening moet daarom wel toegankelijk blijven.

Eigen bijdrage Wmo
Voor het lopende begrotingsjaar zien we een voordeel van € 50.000 op de inkomsten eigen bijdrage. Door een toename van het aantal Wmo-meldingen worden er meer individuele maatwerkvoorzieningen verstrekt. Als gevolg hiervan innen via (via het CAK) meer eigen bijdragen. Voor de jaren 2027 wordt eenzelfde voordeel verwacht. Dit is verwerkt in de Perspectiefnota 2026-2030, programma 3: Zorg, waarbij dit structurele voordeel onderdeel is van het dekkingsvoorstel voor de extra formatie Sociaal Team.

Materiële maatwerkvoorziening
Op basis van de huidige prognose verwachten we een incidenteel voordeel van € 75.000 op de uitgaven voor Woonvoorzieningen.

Pgb Wmo
Voor het lopende begrotingsjaar zien we een voordeel van € 50.000 op de uitgaven verstrekkingen Pgb. Voor de jaren 2027 en verder verwachten wij eenzelfde voordeel op basis van de gestelde prognoses.
Dit is verwerkt in de Perspectiefnota 2026-2030, programma 3: Zorg, waarbij dit structurele voordeel onderdeel is van het dekkingsvoorstel voor de extra formatie Sociaal Team.

1I Minima	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Activerend minimabeleid	88				
Schuldhulpverlening	45				
Septembercirculaire 2026		-30	-30	-30	-30
Totaal resultaat	**133**	**-30**	**-30**	**-30**	**-30**

Activerend minimabeleid
Voor het ontwikkelen van een methode om ervaringskennis in te zetten en voor het tegengaan van armoede bleek minder budget nodig dan begroot. Daarom zijn incidentele middelen voor het verminderen van armoede en schulden niet volledig besteed, en valt een deel hiervan (€ 40.000) in het resultaat.
Daarnaast is er een incidenteel voordeel van € 48.000 als gevolg van lager vastgestelde subsidies over 2023, 2024 en 2025. Oorzaken hiervan zijn onder andere het wegvallen van het asielzoekerscentrum en het langdurig niet beschikbaar zijn van zwembad Doelum. In de afgelopen 9 jaar is onze bijdrage voor zwemdiploma A hetzelfde gebleven, terwijl de kosten voor zwemlessen zijn gestegen. Wij vermoeden dat ook dit een rol speelt bij de daling van het gebruik van de bijdrage voor zwemdiploma A. Hier wordt verder onderzoek naar gedaan.

Schuldhulpverlening
De extra middelen van het Rijk voor het invoeren van de basisdienstverlening schulden en de incidentele middelen voor schuldhulpverlening aan jongeren zijn niet volledig besteed door uitval en beperkte ambtelijke capaciteit. Hierdoor valt € 45.000 in het resultaat.

Septembercirculaire 2026
In de september circulaire is er een bedrag beschikbaar gesteld voor IBO problematische schulden vanaf 2027 een bedrag van € 30.000.

1J Inkomensvoorziening	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Bijzondere bijstand	-83				
BUIG Rijksbudget en uitgaven	344	344	344	344	344
Participatiebudget	142	22	22	22	22
Totaal resultaat	**403**	**366**	**366**	**366**	**366**

Bijzondere bijstand
De uitgaven bijzondere bijstand zijn hoger dan het begrote budget. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door toegenomen bewindvoeringskosten. Deze bewindvoeringskosten nemen toe doordat meer inwoners onder bewind staan en doordat het tarief van bewindvoeringskosten jaarlijks door de rechtbank wordt geïndexeerd. Een andere reden dat de uitgaven hoger zijn is de uitvoering van een tijdelijke taak, namelijk het verstrekken van de alleenverdienerstoeslag aan de doelgroep. Gemeenten voeren deze regeling uit van 2024 tot en met 2027 waarna de Belastingdienst de regeling gaat uitvoeren.
Hoewel de uitgaven bijzondere bijstand hoger zijn dan het budget, kan dit worden opgevangen door (incidentele) meevallers binnen het taakveld die via de meicirculaire zijn ontvangen en verwerkt zijn in deze Najaarsnota onder programma 4 (IBO problematische schulden en alleenverdienersproblematiek, in totaal 83.000).

Inkomensvoorziening verstrekkingen (bijstandsuitkeringen)
Inmiddels is het definitieve Rijksbudget 2026 voor de BUIG bekend. Dit betekent een voordeel van € 763.213 ten opzichte van de begroting. Hier tegenover staat dat de verwachte uitgaven voor dit jaar ook hoger uitvallen dan begroot. Dit levert een nadeel op van € 419.258. Per saldo resteert dan een voordeel van € 343.955.

Re-integratie
Binnen het budget re-integratie is een incidenteel voordeel van in totaal € 120.000. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn dat het project Anderstaligen volledig gefinancierd is uit middelen binnen 1F, het accountmanagerswerk voor Anderstaligen in tweede helft van het jaar uitgevoerd wordt binnen de formatie en dat er in de begroting is geen rekening gehouden was met de BTW-compensatie.
Vanuit dit product is aanvullend budget beschikbaar gesteld om structurele knelpunten binnen de personeelsformatie op te lossen. Dit is terug te vinden onder Product 3C Organisatie en bedrijfsvoering.

02 Omgeving

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	-67	12			
2B Wonen	117	-87	-90	-93	-96
2E Verkeer	127	2	1		
2G Milieu en duurzaamheid	1				
2i Dierenwelzijn	10				
2J Ondernemen en bedrijvigheid	41				
2K Recreatie en toerisme	25				
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	-51	6	1	1	1
2M Water en riolering	-152	24	26	28	29
2N Afvalverwijdering en -verwerking	-9	-66	-66	-66	-66
2O Groenonderhoud	36	34	21	8	-2
2P Wegen, straten en pleinen	690	12	89		-38
2Q Bos en natuurbeheer	3	2	1		
Totaal	**769**	**-61**	**-17**	**-121**	**-172**

Per product volgt een toelichting.

2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet	**Bijstelling 2026**	**Bijstelling 2027**	**Bijstelling 2028**	**Bijstelling 2029**	**Bijstelling 2030**
Omgevingswet	165	6	-28	-8	-51
't Klooster	-100				
Trafo's	70				
Voorziening MVA	-41				
MIP Activa	3				
Saldo van lasten en baten	**98**	**6**	**-28**	**-8**	**-51**
Mutatie reserve					
Omgevingswet	-165	7	28	8	51
Totaal resultaat	**-67**	**12**	**0**	**0**	**0**

'Bouwgrondexploitatie'

Verliesvoorziening gebiedsontwikkelingen gemeente in voorbereiding

De gemeente heeft acht projecten in voorbereiding waarvan zij de gronden in eigendom heeft. Deze voorbereiding bestaat uit onderzoeken, het afwegen van omgevingsaspecten en het invullen van het stedenbouwkundige plan met programma en grondgebruik. De hiermee gemoeide kosten zijn de zogenaamde 'planontwikkelingskosten', ook bekend als immaterieel vast actief (IMVA). Voor

deze werkzaamheden worden voorbereidingskredieten aangevraagd en door de raad ter beschikking gesteld.

Als onderdeel van het risicomanagement mogen deze voorbereidingskosten voor maximaal 5 jaar worden geactiveerd. Voor kosten die ouder zijn dan 5 jaar geldt dat deze moeten worden afgewaardeerd of waarvoor een verliesvoorziening voor moet worden getroffen. Van drie projecten is hier sprake van. Het gaat om de herontwikkeling van de voormalige Albert Schweitzerschool, 'T Klooster en gronden gelegen aan de Maatweg. Allen gesitueerd te Renkum. Hier wordt een verliesvoorziening voor getroffen voor een totaal bedrag van, afgerond, € 41.000. Voor zover deze kosten niet ouder zijn dan 10 jaar op het moment van de planologische besluitvorming door de raad, kunnen deze alsnog opgenomen worden (geactiveerd) in de nieuw te openen grondexploitatie. Hiermee vallen de getroffen verliesvoorzieningen vrij en worden, normaliter, toegevoegd aan de Algemene reserve. Als deze kosten ouder dan 10 jaar zijn, zullen deze moeten worden afgewaardeerd waarvoor genoemde verliesvoorziening wordt ingezet.

't Klooster Renkum
De afwikkeling van het stoppen van een voorgenomen onderhandse verkoop, in het kader van de Didam uitspraak, zal naar verwachting nog dit jaar (2026) plaatsvinden. Een en ander zal worden vastgelegd in een Vaststellingsovereenkomst. De totale kosten komen uit op €100.000. En zijn daarmee iets hoger dan in het weerstandsvermogen was opgenomen, nl €75.000.

Omgevingswet
De ontwikkeling van het Omgevingsplan is vertraagd zodat samen kan worden opgetrokken in regionaal verband. De ambtelijke capaciteit voor het Omgevingsplan is nu op orde en de reserve voorziet in tijdelijke inhuur van expertise en/of inzet van extra plan-juridische uren.
De verwachting is dat de werkzaamheden aan het Omgevingsplan zullen starten in Q4 van 2026, waardoor de begrote uitgaven in 2026 (via de reserve) overwegend schuiven naar 2027 (t/m 2031). Daarnaast is er een klein voordeel van € 12.000 vanwege een kostenpost dat was voorzien, maar neutraal is opgevangen. Dit voordeel vloeit terug naar de reserve Omgevingswet.

Trafo's
De kosten voor het begeleiden van de buurtrealisatieplannen van Liander kan worden gedekt uit het budget Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie (CDOKE).

2B Wonen	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Septembercirculaire 2026		-87	-90	-93	-96
MIP Activa	117				
Totaal resultaat	**117**	**-87**	**-90**	**-93**	**-96**

MIP Activa
De bijstellingen hebben grotendeels betrekking op de rekenrente.
Rekenrente
Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 117.000 verlaagd.

Septembercirculaire 2026
In de septembercirculaire is een structureel bedrag van ongeveer € 90.000 beschikbaar gesteld voor de Wet Versterking regie volkshuisvesting.

2E Verkeer	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
MUP (GVVP)	-25				
MIP Activa	127	2	1		
Saldo van lasten en baten	**102**	**2**	**1**		
Mutatie reserve					
Onttrekking reserve MUP	25				
Totaal resultaat	**127**	**2**	**1**	**0**	**0**

MUP (GVVP)/ onttrekking reserve MUP

Samen met de buurtbusvereniging is er een rondgang geweest langs alle buurtbushaltes. Verschillende haltes moeten worden verbeterd ten aanzien van de inrichting, looproutes en perrons (instaphoogte).

Totale kosten worden geraamd op €75.000. Hiervoor is subsidie beschikbaar tot 75% van het totaalbedrag. We halen voor het tekort en eventuele bijkomende kosten eenmalig €25.000 uit de reserve MUP.

MIP Activa

De bijstellingen hebben grotendeels betrekking op de rekenrente.

Rekenrente

Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 121.000 verlaagd.

2H Energie en klimaat	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Actualisatie budgetten energie en klimaat	1.412	-151	-159	-38	-107
Saldo van lasten en baten	**1.412**	**-151**	**-159**	**-38**	**-107**
Mutatie reserve					
Actualisatie budgetten energie en klimaat	-1.412	151	159	38	107
Totaal resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Actualisatie budgetten energie en klimaat

Voor capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energie ontvangen we jaarlijks geld van het rijk. Omdat de besteding van deze middelen niet gelijk lopen met de ontvangen middelen worden de ontvangsten en besteding via een nieuw te vormen reserve energie en klimaat verwerkt.

Binnen de nieuw te vormen reserve energie en klimaat wordt ook de bestedingen voor soortenmanagementplan en subsidieregelingen gedekt. Voor deze onderdelen wordt de reserve gevormd uit een bestaand projectreserve en ruimte binnen de exploitatie binnen het product.

Per saldo zitten deze onderdelen neutraal in de begroting.

2J Ondernemen en bedrijvigheid	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Ondernemersfonds	185	-85	-100		
Taakstellingen toerisme	40				
MIP Activa	1				
Saldo van lasten en baten	**226**	**-85**	**-100**		
Mutatie reserve					
Ondernemersfonds	-185	85	100		
Totaal resultaat	**41**	**0**	**0**	**0**	**0**

Lokaal ondernemersfonds
In 2025 is door de gemeenteraad een budget van € 500.000 beschikbaar gesteld voor een lokaal ondernemersfonds. Voor de uitvoering van deze regeling is voor de periode 2026 tot en met 2031 een totaalbudget van maximaal € 500.000 beschikbaar. Het college stelt jaarlijks een subsidieplafond vast met inachtneming van het nog beschikbare budget.

Taakstellingen Toerisme
De taakstelling is verdeeld over 3 producten en deze vrijval op 2J wordt ingezet op 2L.

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Taakstellingen toerisme	-79				
MIP Activa	13	4			
Saldo van lasten en baten	**-66**	**4**			
Mutatie reserve					
Aanpassing DMJOP	1	1	1	1	1
Taakstellingen toerisme	14				
Totaal resultaat	**-51**	**6**	**1**	**1**	**1**

Taakstellingen Toerisme
De doelbelasting van de toeristenbelasting bedraagt in boekjaar 2025 € 335.000. Een bedrag van € 140.000 is tot september 2026 ingezet voor de financiering van de basisactiviteiten Kunst & cultuur, waarvan de reguliere middelen zijn wegbezuinigd. Ook zijn de middelen incidenteel gebruikt voor beheer Concertzaal, Broedplaatsen, kunstcollectie, kunst, cultuur, Airborne, recreatie en toerisme. In het laatste kwartaal worden gewerkt aan een nieuwe Airborne route langs Martiale monumenten. Er zijn eerder op 2J en 2K voordelen gemeld die gebruikt worden om de reguliere én extra inzet op dit product te dekken. Dit om Toerisme en onze kunst- en cultuurhistorische gemeente blijvend aantrekkelijk te houden. Het betreft meerdere taakvelden zoals Airborne, Broedplaatsen, cultuureducatie, gemeentelijke kunstcollectie en culturele activiteiten.

2M Water en riolering	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Dotatie/onttrekking voorziening rioolheffing	-698	-68	-68	83	82
Electromechanisch	27				
Hemelwater	15				
Kostendekkendheid rioolheffing	-146	30	32	34	35
Randvoorzieningen	50				
Riolering	71				
Samenwerking/communicatie	14				
Verlaging budget kwijtscheldingen	-6	-6	-6	-6	-6
Vrijvervalriolering	44	15	15	15	15
MIP Activa	477	53	53	-98	-97
Totaal resultaat	**-152**	**24**	**26**	**28**	**29**

Dotatie/onttrekking voorziening rioolheffing
De mutaties binnen het product 2M water en riolering worden gedoteerd c.q. onttrokken aan de voorziening rioolheffing.

Elektromechanisch
Het totaal aan bijstellingen voor dit onderdeel bedraagt € 27.000 voordelig. Bijstellingen van € 10.000 of meer worden hieronder toegelicht.
Op basis van de realisatie over de eerste twee kwartalen wordt voor het onderdeel Risicogestuurd beheer en onderhoud en calamiteiten een voordeel van € 21.000 verwacht. Deze bijstelling blijft een inschatting, omdat het gaat om risicogestuurd beheer en de omvang van eventuele calamiteiten vooraf niet volledig te voorspellen is.
Het overige deel van de bijstelling op dit onderdeel betreft een voordeel van € 6.000.

Hemelwater
Het totaal aan bijstellingen voor dit onderdeel bedraagt € 15.000 voordelig.
Dit bestaat uit een voordeel van € 20.000, doordat naar verwachting minder werkzaamheden hoeven te worden uitgevoerd dan oorspronkelijk begroot. Daartegenover staat een nadeel van € 5.000 voor het renoveren van infiltratievoorzieningen.

Randvoorzieningen
Voor de randvoorzieningen wordt het inspectieprogramma niet langer afzonderlijk uitgevoerd. In plaats daarvan is gekozen voor een bredere, projectmatige aanpak waarvoor investeringskrediet beschikbaar is.
Dit leidt tot een voordeel van € 50.000 op dit onderdeel.

Riolering
Op basis van de geplande werkzaamheden voor de resterende maanden van dit jaar wordt verwacht dat minder externe inhuur nodig is dan begroot.
Dit resulteert in een voordeel van € 71.000.

Samenwerking/communicatie
Uit dit budget worden onder meer afkoppel adviezen aan huis betaald. Hiervoor was € 17.000 begroot. Afkoppel adviezen aan huis worden verstrekt op aanvraag. Eind 2024 is een zogenaamde strippenkaart voor 25 afkoppel adviezen aangeschaft. Deze is in 2025 en in de eerste helft van 2026 ingezet. Op basis van de ervaringen in de eerste helft van 2026 is voor de rest van 2026 een strippenkaart aangeschaft voor ruim € 2.000. Dat betekent dat het budget éénmalig met € 14.000 kan worden afgeroomd.

Verlaging budget kwijtscheldingen
Voor een toelichting verwijzen we u naar product 4B Belastingen.

Vrijvervalriolering
Het totaal aan bijstellingen voor het vrijvervalstelsel bedraagt € 44.000. Bijstellingen van € 10.000 of meer worden hieronder toegelicht.
Op basis van de realisatie in het eerste halfjaar wordt het budget voor calamiteiten vrijvervalriolering verhoogd met € 15.000. Omdat dit een budget voor onvoorziene omstandigheden betreft, blijft dit een inschatting van de benodigde kosten voor de rest van het jaar. Het overige deel van de bijstelling op de vrijvervalriolering betreft een voordeel van € 2.000.

MIP Activa
Afgelopen periode is er meer inzicht gekregen welke integrale projecten er de komende jaren gaan plaatsvinden met betrekking tot beheer openbare ruimte. Deze projecten zijn opgenomen in het meerjareninvesteringsplan, dat terug te vinden is in de begroting en bij de kredieten in de najaarsnota en heeft effect op de kapitaallasten. Dit verklaart grotendeels de positieve bijstelling op de kapitaallasten bij water en riolering voor de jaren 2026, 2027 en 2028 en een negatieve bijstelling voor de jaren 2029 en 2030.
Een bedrag van ruim € 2.500.000 dat opgenomen is in het beheerplan water en riolering voor hemelwatervoorziening aan investeringsgelden nog niet gealloceerd aan projecten en is in het meerjareninvesteringsplan verschoven naar 2033. Bij de update van het beheerplan water & riolering wordt hier opnieuw naar gekeken.

Rekenrente
Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 438.000 verlaagd.

2N Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Afval algemeen	50	-80	-130	-130	-130
Dotatie/onttrekking voorziening afvalstoffenheffing	-86	78	128	128	128
Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	5	-52	-52	-52	-52
Verlaging budget kwijtscheldingen	-14	-14	-14	-14	-14
Vuilophaal en -afvoer	8				
MIP Activa	28	1	1	1	1
Totaal resultaat	**-9**	**-66**	**-66**	**-66**	**-66**

Afval algemeen
De ACV begroting voor het jaar 2027 is gestegen. Deze toename is het gevolg van tariefstijgingen van het verwerken van afvalstoffen en indexeringen.

Dotatie/onttrekking voorziening afvalstoffenheffing
De mutaties binnen het product 2N Afval worden gedoteerd c.q. onttrokken aan de voorziening afvalstoffenheffing.

Verlaging budget kwijtscheldingen
Voor een toelichting verwijzen we u naar product 4B Belastingen.

Vuilophaal en -afvoer
De inkomsten die de gemeente per kwartaal ontvangt van Verpact, voor ingezameld verpakkingsmateriaal zoals pmd, is een voorschot. Tot soms nog jaren later wordt de definitieve vergoeding over een achterliggend kalenderjaar vastgesteld. Dit jaar werd bekend dat de gemeente Renkum over het jaar 2023 nog een bedrag van € 7.870 tegoed had.

MIP Activa
De bijstellingen hebben grotendeels betrekking op de rekenrente.

Rekenrente
Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 36.000 verlaagd.

2O Groenonderhoud	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Plantsoenen en parken: algemeen	275				
Plantsoenen en parken: onderhoud	-16				
MIP Activa	51	33	20	7	-3
Saldo van lasten en baten	**310**	**33**	**20**	**7**	**-3**
Mutatie reserve					
Aanpassing DMJOP	1	1	1	1	1
Dotatie reserve groenrenovatie	-275				
Totaal resultaat	**36**	**34**	**21**	**8**	**-2**

Plantsoenen en parken: algemeen/ dotatie reserve groenrenovatie
In het 4e kwartaal van 2026 zijn wij gestart met de voorbereidingen voor het wegwerken van de achterstanden in het groen en de uitvoering van de ambities. Daadwerkelijke uitvoering is gepland in het plantseizoen 2027-2028.

Plantsoenen en parken: onderhoud
In de maand juni 2026 heeft een flinke onweersbui met bijbehorende windvlagen gezorgd voor schade aan het bomenbestand in onze gemeente. De opruimkosten van de schade zijn onvoorzien.

MIP Activa
De bijstellingen hebben grotendeels betrekking op de uitstel van aanschaf van tractie voor het groenbeheer.

Rekenrente
Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 14.000 verlaagd.

2P Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Openbare verlichting	92				
Wegen, straten en pleinen: klein onderhoud		-50			
Wegen, straten en pleinen: onverharde wegen		-37			
Wegen, straten en pleinen: VAT groot onderhoud	100				
MIP Activa	208	49	115	14	-24
Saldo van lasten en baten	**400**	**-38**	**115**	**14**	**-24**
Mutatie reserve					
Dotatie reserve openbare verlichting	-20				
Dotatie reserve wegenonderhoud	-100				
Onttrekking reserve herstelkosten sleuven en lasgaten		50			
Onttrekking/ dotatie reserve wegen	410		-26	-13	-13
Totaal resultaat	**690**	**12**	**89**	**0**	**-38**

Openbare verlichting/ reserve openbare verlichting
De € 92.000 bestaat voor € 72.000 uit een vastrechtberekening over de jaren 2018-2025 die niet juist was. Dit bedrag valt vrij.
Daarnaast vallen in 2026 de stroomkosten lager uit, door meer gebruik van led-verlichting, dit brengt een incidentele bijstelling van € 20.000 met zich mee. Dit bedrag wordt gedoteerd in de reserve openbare verlichting.

Wegen, straten en pleinen: klein onderhoud
De staat van de tegelverharding gaat sneller achteruit dan verwacht in het beheerplan. Om schades en onveilige situaties te herstellen, willen we het hiervoor gereserveerde budget bijstellen.

Wegen, straten en pleinen: onverharde wegen
In de huidige periode van het beheerplan hebben we goed gekeken naar het kwaliteitsniveau, het areaal en de eenheidsprijs voor onderhoud van onverharde paden. Het actuele budget is niet toereikend. Om te voorkomen dat we wegen moeten afsluiten vragen we voor 2027 incidenteel extra budget aan. In het nieuw te schrijven beheerplan spenderen we aandacht aan een structurele regeling van beheer.

Wegen, straten en pleinen: VAT groot onderhoud
Dit jaar hadden we minder specialistische inhuur nodig.

MIP Activa
Afgelopen periode is er meer inzicht gekregen welke integrale projecten er de komende jaren gaan plaatsvinden met betrekking tot beheer openbare ruimte. Deze projecten zijn opgenomen in het meerjareninvesteringsplan, dat terug te vinden is in de begroting en bij de kredieten in de najaarsnota en heeft effect op de kapitaallasten. Dit verklaart grotendeels de positieve bijstelling op de kapitaallasten bij wegen voor de jaren 2027, 2028 en 2029 en een negatieve bijstelling voor de jaren 2026 en 2030. Een bedrag van ruim € 3.800.000 dat opgenomen is in het beheerplan wegen aan investeringsgelden is nog niet gealloceerd aan projecten en is in het meerjareninvesteringsplan verschoven naar 2033. Bij de update van het beheerplan wegen wordt hier opnieuw naar gekeken.

Rekenrente
Door verlaging van de rekenrente voor 2026 van 2,0% naar 0,0% is de toegerekende rente over 2026 met € 212.000 verlaagd.

Dotatie reserve wegenonderhoud
Zie de toelichting onder wegen, straten en pleinen: onderhoud.

Onttrekking reserve herstelkosten sleuven en lasgaten
Door de inzet van een toezichthouder Kabels en leidingen is de grip op kwaliteit zodanig dat we de reserve herstelkosten sleuven en lasgaten niet meer nodig hebben. Deze kan daardoor vrijvallen.

Onttrekking/dotatie reserve wegen
Er is een integrale projectplanning opgesteld tussen wegen en water en riolering, de investeringen die gepland zijn voor de aankomende jaren zijn hierin opgenomen en vertaald naar het MIP (meerjarenivnesteringsplan) en de kredieten. Door meer inzicht en de integrale projectplanning is de reserve niet meer nodig en kan vrijvallen.

2Q Bos en natuurbeheer	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Bossen	-24				
MIP Activa	3	2	1		
Saldo van lasten en baten	**-21**	**2**	**1**		
Mutatie reserve					
Onttrekking reserve toegankelijkheid bossen	24				
Totaal resultaat	**3**	**2**	**1**	**0**	**0**

Bossen/ onttrekking reserve toegankelijkheid bossen
Om exoten te bestrijden onttrekken we € 24.000 aan de reserve.

03 Organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
3B Dorpsgericht werken	10	10	10	10	10
3C Organisatie en bedrijfsvoering	73	1	1	1	1
3D Huisvesting / Gemeentehuis	112	208	92	-27	-27
3F Goed bestuur	-888	-128	-128	-128	-128
Totaal	**-692**	**91**	**-25**	**-144**	**-143**

Per product volgt een toelichting.

3B Dorpsgericht werken	**Bijstelling 2026**	**Bijstelling 2027**	**Bijstelling 2028**	**Bijstelling 2029**	**Bijstelling 2030**
Adviesraad SD	10	10	10	10	10
Sociale dorpsteams	40				
Saldo van lasten en baten	**50**	**10**	**10**	**10**	**10**
Mutatie reserve					
Sociale dorpsteams	-40				
Totaal resultaat	**10**	**10**	**10**	**10**	**10**

Adviesraad SD
We menen gebaseerd op uitgaven eerdere jaren het budget te verlagen met € 10.000.

Sociale Dorpsteams/ reserve Sociaal Domein.
Voor dit jaar was een bedrag van € 45.000 als uitgaven begroot voor de werkzaamheden van een projectleider dorpsgericht werken die werden gedekt door de reserve Sociaal Domein. Gezien eerder aangenomen amendement basis op orde door sterke gemeenschappen 4.0 en de aansluiting ontwikkeling dorpsgericht werken en wat de Raad wenst te behalen met dit amendement, is de onttrekking uit de reserve verlaagd met € 40.000 en deze meegenomen in het plan voor de basis op orde door sterke gemeenschappen 4.0.

3C Organisatie en bedrijfsvoering	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Bedrijfsvoering de Connectie	48				
ICT applicatiebeheer	30				
ICT projecten	-175				
OH ICT	-20	-2	-2	-2	-2
Overhead	47				
P&O/ HRM	515	25	25	25	25
Participatiebudget	-22	-22	-22	-22	-22
Subsidie groene BOA's	10				
MIP Activa					
Saldo van lasten en baten	**433**	**1**	**1**	**1**	**1**
Mutatie reserve					
ICT projecten	175				
Reserve organisatie	-495				
Reserve sportparken	-40				
Totaal resultaat	**73**	**1**	**1**	**1**	**1**

Bedrijfsvoering de Connectie
De Jaarrekening 2025 van GR BVO De Connectie heeft een positief resultaat. Op basis van de vaste verdeelsleutel komt aan de gemeente Renkum een bedrag van € 48.000 toe.

ICT applicatiebeheer
Op basis van een tussentijdse herberekening verwachten we dat de uitgaven voor applicatiebeheer incidenteel lager uitvallen dan begroot. Dit levert een éénmalig voordeel op van € 30.000. In 2025 vielen deze kosten nog fors hoger uit dan begroot. Daarom is besloten om het voordeel incidenteel en niet structureel op te voeren. Hiermee blijft de komende jaren voldoende financiële ruimte beschikbaar om schommelingen van incidentele ICT-uitgaven op te vangen.

ICT projecten/ reserve ICT
In de afgelopen periode zijn de begrotingen en planningen van de digitaliseringsprojecten verder uitgewerkt en aangescherpt. Op basis van deze actualisatie is gebleken dat de beschikbare middelen binnen de exploitatiebegroting voor 2026 onvoldoende zijn om de voorziene projectkosten volledig te dekken. Om de uitvoering van de projecten conform planning voort te zetten, is in 2026 een onttrekking van € 175.000 uit de ICT-vervangingsreserve noodzakelijk.

Overhead: ICT
Voorgesteld wordt een Cikam Easy Cash G Compact aan te schaffen voor de balie van Burgerzaken. Dit systeem zorgt voor een veilige, efficiënte en correcte afhandeling van contante betalingen en ondersteunt de administratieve verwerking.

Overhead/ reserve sportparken
Op het decentraal p-budget verwachten we een voordeel van € 40.000. Dit voordeel ontstaat door lagere inzet voor de programmamanager verzelfstandiging sportparken (onderdeel van voordeel overhead in tabel) die ook in 2027 nodig is voor € 75.000. Een bedrag wat niet is begroot en in deze najaarsnota is verwerkt op 1C Sport en bewegen.

Pragmatisme leidt er namelijk toe dat de inzet van de programmamanager daar wordt opgenomen. Het voordeel wordt aan de reserve sportparken toegevoegd als % dekking voor de benodigde € 75.000.

P&O/ HRM

Vrijval uitloop

De gemeente kent diverse medewerkers in de uitloopschaal. Dit is een oude regeling en wordt inmiddels niet meer toegepast. Indien deze medewerkers uit dienst treden, komt dit budget vrij te vallen en zullen nieuwe medewerkers worden ingeschaald in de juiste functieschaal. Vanaf 2027 valt er € 25.000 structureel vrij.

Werving en selectie

Op basis van de realisatiecijfers over de afgelopen periode hebben we geconstateerd dat de beschikbare middelen voor werving en selectie dit jaar niet volledig benodigd zijn. Hoewel de oorspronkelijke uitbreiding van het budget gerechtvaardigd was gezien de toenmalige arbeidsmarktkrapte en verwachte wervingsopgave, laten de huidige inzichten zien dat de kosten dit jaar lager uitvallen. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het feit dat we diverse vacatures hebben kunnen invullen zonder tussenkomst van externe wervingsondersteuning. Daarom wordt voorgesteld het budget incidenteel met € 20.000 af te ramen.

Decentraal p-budget

Op het decentraal p-budget verwachten we een voordeel van € 495.000. Het overschot in het decentraal p-budget wordt vooral veroorzaakt door het verschil in vertrek van oude medewerkers en de start van de opvolgers.

Hierdoor vallen de personeelslasten lager uit dan begroot. Daarnaast vallen de lasten voor WW-verplichtingen lager uit dan geraamd. Het aantal medewerkers waarvoor een WW-verplichting geldt, ligt lager dan vooraf werd verwacht.

Reserve organisatie

Bij de Najaarsnota 2024 heeft u besloten dat de reserve organisatie maximaal €750.000 mag zijn. Het voordeel van het decentrale p-budget € 495.000 wordt in de reserve organisatie gestort.

Participatiebudget

Vanuit product 1J Inkomensvoorziening is aanvullend budget beschikbaar gesteld om structurele knelpunten binnen de personeelsformatie op te lossen.

Subsidie groene BOA's

Subsidieaanvraag voor het in dienst hebben van een groene boa is goedgekeurd. De omvang van de subsidie is €10.000.

3D Huisvesting / Gemeentehuis	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Noodzakelijk onderhoud gemeentewerf	32	-6	-6	-11	-10
MIP Activa	112	208	92	-27	-27
Saldo van lasten en baten	**144**	**202**	**85**	**-38**	**-36**
Mutatie reserve					
Noodzakelijk onderhoud gemeentewerf	-32	6	6	11	10
Totaal resultaat	**112**	**208**	**92**	**-27**	**-27**

Noodzakelijke onderhoud gemeentewerf
Zoals in de raadsbrief van juni 2026 is aangegeven, heeft de vertraging in de planning gevolgen voor het noodzakelijk onderhoud. De dekking van deze kosten kunnen opgevangen worden uit bestaand budget van de gemeentewerf. Hierdoor zijn geen aanvullende middelen nodig.

MIP Activa (Nieuwbouw gemeentewerf)
Als gevolg van latere realisatie van de nieuwbouw schuiven de kapitaallasten door naar latere jaren.

3F Goed bestuur	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
College B&W	-88	-128	-128	-128	-128
Wachtgeld wethouders	-800				
Saldo van lasten en baten	**-888**	**-128**	**-128**	**-128**	**-128**
Totaal resultaat	**-888**	**-128**	**-128**	**-128**	**-128**

College B&W
In de voorgaande collegeperiode waren er reeds vier wethouders. De dekking hiervoor is destijds incidenteel geregeld.
Voor deze collegeperiode is besloten om het college weer uit vier voltijdswethouders te laten bestaan. Er is structureel budget benodigd voor het salaris en de werkgeverslasten van de vierde wethouder.

Wachtgeld wethouders
Na beëindiging van het wethouderschap ontvangt een wethouder een Appa-ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dit is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). In dat geval betaalt de gemeente Renkum maximaal 3 jaar en 2 maanden een wachtgelduitkering aan de wethouder.

Grondslag voor de Appa-uitkering is de laatstgenoten bezoldiging inclusief 8% vakantiegeld en 8,3% eindejaarsuitkering. De onkostenvergoeding maakt geen onderdeel uit van deze grondslag.
Gedurende de eerste 12 maanden van de uitkering bedraagt de uitkering 80% van de grondslag. Daarna bedraagt de uitkering 70% van de grondslag.
Daarnaast wordt tijdens de wachtgeldperiode ook pensioen opgebouwd. Per 1 januari 2028 gaan de pensioenen over naar het ABP. Dit betekent dat dit effect heeft op over te dragen vermogen naar het ABP. Verder worden er kosten gemaakt voor begeleiding van deze wethouders.

Op basis van het bovengenoemde is naar verwachting totaal ongeveer € 800.000 nodig voor de te maken kosten die in de voorziening voormalig bestuur wordt gestort.

04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk (daar waar de financiële bijstelling per saldo nihil is, is deze niet zichtbaar in onderstaande tabel):

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
4A Algemene uitkering	96	970	270	-1.638	-1.646
4B Belastingen	433	-384	-419	-512	-602
4C Overige algemene dekkingsmiddelen	-696	149	449	2.811	3.242
Totaal	**-167**	**734**	**300**	**661**	**994**

Per product volgt een toelichting.

4A Algemene uitkering	**Bijstelling 2026**	**Bijstelling 2027**	**Bijstelling 2028**	**Bijstelling 2029**	**Bijstelling 2030**
Meicirculaire gemeentefonds 2026	-11	-56	-83	-270	-233
Septembercirculaire 2026	45	580	353	653	672
Taakmutaties meicirculaire gemeentefonds		445		-2.021	-2.085
Uitkering gemeentefonds over voorgaande jaren	62				
Totaal resultaat	**96**	**970**	**270**	**-1.638**	**-1.646**

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Het bedrag dat Renkum ontvangt verandert regelmatig door nieuwe besluiten van het Rijk en door wijzigingen in de verdeling van het Gemeentefonds.
In deze najaarsnota zijn de gevolgen verwerkt van de mei- en septembercirculaire 2026.

Meicirculaire gemeentefonds2026
In juni 2026 is er een raadsbrief over de effecten van de meicirculaire 2026 verstrekt. De uitkomst van deze brief is opgenomen in de najaarsnota 2026.

Uitkering gemeentefonds over voorgaande jaren
De uitkering van het gemeentefonds over voorgaande jaren kunnen nog wijzigen. Deze wijzigingen betreffen dan de verdeling van het gemeentefonds door actualisatie van aantallen van de maatstaven die zorgen voor de verdeling.

Taakmutaties meicirculaire gemeentefonds
De onderstaande taakmutaties hebben invloed op de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds:

<u>Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo</u>
De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (ter vervanging van het abonnementstarief) is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Hierdoor valt de eerder ingeboekte besparing in 2027 tijdelijk weg. Om dit op te vangen wordt in 2027 een bedrag overgeheveld van de begroting van het ministerie van VWS naar het gemeentefonds en toegevoegd. Voor Renkum bedraagt dit € 445.000.

Huishoudelijke hulp uit Wmo

Het kabinet heeft besloten dat huishoudelijke hulp niet langer via de Wmo wordt vergoed voor mensen die dit zelf kunnen betalen. Deze maatregel gaat in op 1 januari 2029. Hierdoor stopt huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Het gevolg is dat gemeenten minder kosten hebben voor deze voorziening. Omdat gemeenten minder hoeven uit te geven, wordt er geld uit het gemeentefonds gehaald. Dit betekent een structurele verlaging van € 2.900.000 van de algemene uitkering met ingang van 2029.

Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo

Hoewel huishoudelijke hulp grotendeels uit de Wmo verdwijnt, blijft de gemeente verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Voor deze groep wordt een vangnet ingericht. Hiervoor ontvangen gemeenten vanaf 2029 jaarlijks € 430 miljoen extra via het gemeentefonds. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen Wmo. Dit betekent een structurele verhoging van bijna € 900.000 van de algemene uitkering met ingang van 2029.

Tegenover deze mutaties van het gemeentefonds is een stelpost opgenomen bij overige algemene dekkingsmiddelen zodat de taakmutaties per saldo neutraal in de begroting komt (zie de raadsbrief van juni 2026 over de mei circulaire.)

Septembercirculaire 2026

Via de septembercirculaire heeft het Rijk de hoogte van de gemeentelijke uitkering opnieuw vastgesteld. Voor Renkum leidt dit tot extra inkomsten. Dit komt vooral doordat het Rijk gemeenten compenseert voor hogere prijzen en lonen. Daarnaast ontvangt de gemeente aanvullende middelen voor enkele specifieke taken, zoals volkshuisvesting, inburgering en bibliotheken.
Per saldo levert de septembercirculaire een financieel voordeel op dat oploopt van € 40.000 in 2026 tot € 553.000 in 2030.

Verdeling mutatie gemeentefonds (Bedragen x € 1.000)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Volumedeel accres	0	0	0	88	89
Prijsdeel accres	126	520	501	495	513
BTW compensatiefonds	-40	-40	-40	-40	-40
Hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling uitkeringsbasis	-219	-117	-223	-8	-9
Wet versterking regie volkshuisvesting	97				
Uitvoeringskosten inburgering	47				
Spreidingswet	36				
Openbare bibliotheken		105			
Overige taakmutaties en decentralisatie uitkeringen	-7	1	2	2	0
Subtotaal (resultaat)	**40**	**469**	**240**	**537**	**553**
Neutrale mutaties*):					
Wet versterking regie volkshuisvesting		87	90	93	96
Faciliteitenbesluit opvangcentra	11				
IBO problematisch schulden		30	30	30	30
Totaal	**51**	**586**	**360**	**660**	**679**

*) Bij de producten worden de kosten begroot.

De belangrijkste wijzigingen uit de septembercirculaire 2026 zijn:

Hogere algemene uitkering door prijsontwikkelingen (accres)
Met name de vergoeding voor prijsstijgingen leidt tot een verhoging van de algemene uitkering.

Neutrale mutaties*):
Actualisaties van aantallen en verdeelsleutels binnen het Gemeentefonds leiden tot lagere uitkeringen.

Extra middelen voor specifieke taken
Waaronder:
- Wet versterking regie volkshuisvesting
- Uitvoeringskosten inburgering
- Spreidingswet
- Openbare bibliotheken (NB extra structureel budget is reeds n.a.v. het amendement Toekomst voor de Bibliotheek bij de Voorjaarsnota 2025 ter beschikking gesteld, in afwachting van Rijksmiddelen)

Spreidingswet
Het Rijk stelt middelen beschikbaar ter ondersteuning van de uitvoering van de Spreidingswet. Op basis van de huidige inzichten wordt verwacht dat deze middelen in 2026 niet nodig zijn. Voorgesteld wordt daarom het beschikbare budget in 2026 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.
Gezien de dynamische en moeilijk voorspelbare ontwikkelingen binnen dit beleidsterrein kan bij de Voorjaarsnota 2027 opnieuw worden beoordeeld of aanvullende middelen noodzakelijk zijn. Een

eventueel nadeel in 2027 kan tot een bedrag van € 36.000 worden opgevangen vanuit de extra toevoeging aan de algemene middelen in 2026.

Neutrale mutaties
We ontvangen voor enkele nieuwe of uitgebreide rijkstaken extra geld van het Rijk. Omdat dit geld volledig wordt ingezet voor de uitvoering van die taken (middelen worden toegevoegd aan de begroting van de betreffende taak), hebben deze wijzigingen geen invloed op het begrotingssaldo.

4B Belastingen	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Actualisatie OZB en toeristenbelasting	473	-344	-379	-472	-562
Stelpost afhandeling bezwaarschriften	-60	-60	-60	-60	-60
Toeristenbelasting 2025	140				
Verlaging budget kwijtscheldingen	20	20	20	20	20
Saldo van lasten en baten	**572**	**-384**	**-419**	**-512**	**-602**
Mutatie reserve					
Toeristenbelasting 2025	-140				
Totaal resultaat	**433**	**-384**	**-419**	**-512**	**-602**

Actualisatie OZB en toeristenbelasting
OZB
De hogere inkomsten 2026 worden veroorzaakt door ontvangsten van voorgaande belastingjaren (€ 81.000) en de te hoog berekende percentages bij niet-woningen. Hierover is in juni 2026 een raadsbrief verstrekt.

Door een verschuiving van een object van niet-woning naar woning daalt de opbrengst OZB met ongeveer € 200.000. Daarnaast is de actuele indexering voor de komende jaren lager dan de indexering die vorig is toegepast. Hierdoor neemt de begrote inkomsten af.
NB de regel Actualisatie OZB en toeristenbelasting onder product 4C Overige algemene dekkingsmiddelen moet u hierbij optellen, om tot de € 200.000 structureel nadeel te komen.

Toeristenbelasting
De werkelijke opbrengst toeristenbelasting 2025 is € 139.500 hoger dan de begrote en verwachte toeristenbelasting over 2025. Volgens afspraak zou deze hogere toeristenbelasting ten gunste komen voor de producten 2J/2K/2L. Omdat het niet realistisch is dat de extra middelen binnen die producten nog dit jaar kunnen worden ingezet, stellen we voor dit voordeel in de Projectreserve 2J, 2K en 2L te storten, zodat we deze gelden alsnog in 2027 in kunnen zetten. Dit betekent wel dat de hoogte van deze reserve het daarvoor gestelde maximum van € 100.000 overschrijdt, met € 115.000.

Stelpost afhandeling bezwaarschriften
Om een eventueel nadeel van bezwaarschriften te kunnen opvangen binnen de begroting is een stelpost opgenomen.

Kwijtschelding

Het lopende en voorgaande boekjaren laten zien dat het totale budget voor kwijtschelding niet volledig uitgeput wordt. Het budget kan daarom met € 20.000 af geraamd worden.
Dit heeft ook gevolgen voor de voorziening voor afval en riolering, omdat de verlaging betrekking heeft op de kwijtscheldingen binnen afvalstoffen- en rioolheffing.

4C Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2026	Bijstelling 2027	Bijstelling 2028	Bijstelling 2029	Bijstelling 2030
Aanpassing DMJOP	292	-78	-394	-224	-344
Aanpassing rentelasten voor de financiering		-70	-101	-211	-468
Actualisatie OZB en toeristenbelasting		143	179	272	362
Bijstelling rente	88	-9	-4		4
Taakmutaties meicirculaire gemeentefonds		-445		2.021	2.085
Vrijval stelpost loon- en prijsontwikkeling	323	521	371	729	1.263
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	251				
MIP Activa	-1.409	9	4		-4
Saldo van lasten en baten	**-455**	**70**	**54**	**2.587**	**2.898**
Mutatie reserve					
Aanpassing DMJOP	-241	78	394	224	344
Totaal resultaat	**-696**	**149**	**449**	**2.811**	**3.242**

Aanpassing DJMOP/ reserve onderhoud gebouwen

Aantal werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2027 en 2028, om een betere clustering van werkzaamheden te krijgen per gebouw. De post onvoorzien opgenomen in de DMJOP valt vrij. Daarnaast zijn de onderhoudsbedragen voor 2028 t/m 2030 opgenomen in de begroting die dan worden gedekt uit de reserve onderhoud gebouwen.

Aanpassing rentelasten voor de financiering

Als gevolg van stijging van de rente en toename van de financieringsbehoefte voor investeringen stijgen de rentelasten voor de komende jaren.

Actualisatie OZB en toeristenbelasting

Als gevolg van verlaging van de indexering wordt de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling verlaagd.

Bijstelling rente

Omdat wij nog steeds geld in de schatkistbankieren hebben staan, waarover wij rente ontvangen, is er een rentevoordeel.
De verwachting is dat in de tweede helft van dit jaar door investeringsuitgaven ons overschot aan liquide middelen is verdwenen en dat er geld aangetrokken moet worden. Hiermee is in de begroting rekening mee gehouden.

Taakmutaties meicirculaire gemeentefonds

Stelpost voor de taakmutaties meicirculaire gemeentefonds. Zie het product algemene uitkering voor de toelichting.

Vrijval stelpost loon- en prijsontwikkeling
In de meerjarenbegroting is een stelpost opgenomen om budgetten te kunnen verhogen voor loon- en prijsstijgingen. De hoogte van de stelpost is op het juiste peil gebracht op basis van de meest recente indexcijfers en het daadwerkelijke gebruik van de stelpost in het lopende jaar. Doordat het Centraal Planbureau uitgaat van lagere indexcijfers dan in eerdere prognoses, leidt dit tot een meerjarig voordeel.

Vrijval voorziening dubieuze debiteuren
Als gevolg van een opmerking van de accountant bij het Jaarverslag van 2025 heeft er een actualisatieslag voor de oninbaarheidspercentages voor dubieuze debiteuren (soza) plaats gevonden. Als gevolg hiervan hebben we (of is er) een incidenteel voordeel van € 169.270.
Daarnaast heeft de accountant geconstateerd dat de voorziening dubieuze debiteuren te hoog was ten opzichte van de onderbouwing. Dit is in 2026 gecorrigeerd door een vrijval van de voorziening van € 81.900.

MIP Activa
Voor 2026 is de rekenrente bijgesteld van 2% naar 0%. Dit betekent dat de doorbelasting van de kapitaallasten met een vast rekenrente van 2% voor 2026 € 0 bedraagt. Per saldo is dit een neutrale wijziging, nadeel bij de overige algemene dekkingsmiddelen en een voordeel bij de producten.

4D Onvoorzien

Omschrijving wijziging	**2026**
Begroting na voorjaarsnota	**100.000**
Planschadeverzoek	-20.791
Totaal najaarsnota	**-20.791**
Restant onvoorzien	**79.209**

Planschadeverzoek
Volgens het advies SAOZ van juni 2026 is een tegemoetkoming in planschade, inclusief rente, van totaal € 17.116 toegekend. De kosten van de advieskosten van SAOZ van ongeveer € 3.375 en de planschade komen ten laste van het budget "onvoorzien".

Bijstelling meerjarig neutraal

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Beleid onderwijs gebouwen	24	-24			
Businesscases IHP	49	-49			
Dekking via de algemen reserve	-332	332			
Krachtige centra/ Impuls in de kernen	130	-130			
Onderhoud culturele panden	129	-129			
Bijstelling meerjarig neutraal	**0**	**0**			

Dekking via de algemene reserve
Dit betreft verschuiving van budgetten over de jaarlagen. Dit loopt via de Vrije algemene reserve. Per saldo betreft het neutrale wijzigingen.

Beleid onderwijsgebouwen
Het budget is nodig in 2027 om het IHP te herijken.

Businesscases IHP
Het IHP wordt in 2027 geactualiseerd. De verwachting is dat het restant van beschikbare budget in 2026 niet eerder noodzakelijk is dan 2027.

Krachtige centra/ Impuls in de kernen
Centrum Oosterbeek: In Oosterbeek is gewerkt aan een verbetering van de organisatiegraad van ondernemers en vastgoedeigenaren. Het opzetten van een vastgoedcollectief is nog gaande en heeft iets langer geduurd dan gepland. Samen met de ondernemers en vastgoedeigenaren wordt vanaf september 2026 gekeken hoe, samen met de gemeente, verdere uitvoering van het ambitiedocument Oosterbeek kan worden opgepakt.

Centrum Renkum: Met ondersteuning van de provincie Gelderland heeft in de winter van 2025 en voorjaar 2026 een proces plaatsgevonden (spoor 1) waarbij inwoners, ondernemers en belanghebbenden hebben meegedacht over een levendig Renkum Centrum en de inrichting van het Dorpsplein. Besluitvorming over dit eerste spoor staat geagendeerd voor de raad van oktober 2026. We verwachten de voorbereidingen hiervoor eind 2026 te kunnen treffen en in 2027 over te gaan tot uitvoering.

De gereserveerde middelen voor impuls in de kernen worden doorgeschoven naar 2027.

Bijstellingen neutraal

In dit deel worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
01 Samenleving					
1A Collectieve voorzieningen					
Lasten		-157	-157	-157	-157
Baten					
1B Onderwijs					
Lasten	4	46	43	43	43
Baten	-4	-6	-2	-2	-2
1C Sport en bewegen					
Lasten	18	-9	-9	-9	-9
Baten	-18	-18	-18	-18	-18
1D Gezondheid					
Lasten		417	490	557	91
Baten		-327	-399	-466	
1E Zorg en Veiligheid					
Lasten	-159	334	339	339	339
Baten	159				
1F Integratie en participatie nieuwkomers					
Lasten		5	5	5	5
Baten					
1G Maatwerkvoorzieningen Jeugd					
Lasten		-34	-34	-34	-34
Baten					
1H Maatwerkvoorzieningen Wmo					
Lasten	2	-45	-45	-45	-45
Baten					
1I Minima					
Lasten		1	1	1	1
Baten					
1J Inkomensvoorziening					
Lasten	178	185	185	185	185
Baten	-155	-155	-155	-155	-155
Totaal programma	***25***	***238***	***243***	***243***	***243***
02 Omgeving					

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
2A Ruimtelijke ontwikkeling/Omgevingswet					
Lasten	715	-73	-61	-61	-61
Baten	-269				
2B Wonen					
Lasten		5	5	5	5
Baten					
2C Bestemmingsplannen/Omgevingsplannen					
Lasten		-92	-92	-92	-92
Baten	21				
2D Omgevingsvergunning					
Lasten		93	56	56	56
Baten					
2E Verkeer					
Lasten		83	83	83	83
Baten					
2F Landschap, natuur en landgoederen					
Lasten	8	98	98	98	98
Baten					
2G Milieu en duurzaamheid					
Lasten		19	19	19	19
Baten					
2H Energie en klimaat					
Lasten	633	382	397	409	405
Baten	-641	687	692	680	684
2J Ondernemen en bedrijvigheid					
Lasten		7	7	7	7
Baten					
2K Recreatie en toerisme					
Lasten		-20	-20	-20	-20
Baten					
2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie					
Lasten		-7	-7	-7	-7
Baten					
2M Water en riolering					
Lasten	-29	10	10	10	10
Baten					
2N Afvalverwijdering en -verwerking					

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten		6	6	6	6
Baten					
2O Groenonderhoud					
Lasten	117	147	147	147	147
Baten					
2P Wegen, straten en pleinen					
Lasten	-20	-16	-76	-76	-76
Baten					
2Q Bos en natuurbeheer					
Lasten	-15	-64	-96	-96	-96
Baten	15	-31			
Totaal programma	***534***	***1.233***	***1.168***	***1.168***	***1.168***
03 Organisatie					
3A Dienstverlening					
Lasten	76	155	135	116	57
Baten		14	41	23	82
3B Dorpsgericht werken					
Lasten		-21	-21	-21	-21
Baten					
3C Organisatie en bedrijfsvoering					
Lasten	508	-235	-242	-205	-205
Baten	-544				
3D Huisvesting / Gemeentehuis					
Lasten	130	137	137	137	137
Baten	-130	-118	-118	-118	-118
3E Samenwerkingsverbanden					
Lasten		2	3	3	3
Baten					
3F Goed bestuur					
Lasten	37	10	10	10	10
Baten	-19				
Totaal programma	***58***	***-56***	***-55***	***-55***	***-55***
04 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vpb					
4A Algemene uitkering					
Lasten					
Baten	-457	-1.089	-1.089	-1.089	-1.089
4C Overige algemene dekkingsmiddelen					

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten	-140	-324	-265	-265	-265
Baten		-3	-3	-2	-2
4D Onvoorzien					
Lasten	-21				
Baten					
Totaal programma	***-618***	***-1.415***	***-1.356***	***-1.356***	***-1.356***
Totaal	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***

Verloop stelpost loon- en prijscompensatie

In deze najaarsnota zijn een aantal onttrekkingen uit de stelpost loon- & prijscompensatie gedaan. Per saldo zijn deze neutraal. Het verloop van de stelpost is als volgt:

Omschrijving wijziging	**2026**	**2027**
Begroting na voorjaarsnota	**462.882**	**3.727.406**
1E Veilig Thuis		-11.000
1H Clientondersteuning	-2.405	-2.405
2D begroting 2027 ODGM L&P		-79.273
2P Wegen, straten en pleinen	-8.626	-68.600
3C Overige personele kosten		-33.169
3F Verhoging bezoldiging politieke ambtsdragers	-12.045	-14.089
Correctie indexering OZB		-135.900
Correctie indexering toeristenbelasting		-7.500
Indexering Groene Metropool Regio		-6.006
Prijsindexatie groenbeh.plan van 2023 tm 2025 Cyber cijfers	-117.000	-117.000
Vrijval stelpost	-322.806	-520.665
Totaal najaarsnota	**-462.882**	**-995.607**
Restant stelpost	**0**	**2.731.799**

Monitoring bezuinigingen

Het meerjarig verloop van de nog openstaande bezuinigingen en taakstellingen is in de volgende tabel weergegeven:

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Openstaande bezuinigen/ taakstellingen	1.843	1.875	2.291	2.610	1.716	1.716
Ingevuld t/m NJN 2026	-1.739	-1.424	-1.434	-1.434	-1.434	-1.434
Niet haalbaar t/m NJN 2026*)	-104	-299	-629	-948	-54	-54
Totaal ingevuld/ niet haalbaar 2026	***-1.843***	***-1.723***	***-2.063***	***-2.382***	***-1.488***	***-1.488***
Openstaand	**0**	**152**	**228**	**228**	**228**	**228**

*) zie Voorjaarsnota 2026

In deze rapportage geven we, voor een betere leesbaarheid, alleen een toelichting bij afwijkingen en tonen we alleen de nog openstaande bezuinigen.

Er zijn geen bezuinigen die niet in te vullen zijn en om die reden afgeboekt zijn in deze najaarsnota.

Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar de voortgang in de monitor.

Een aantal bezuinigingen/ taakstellingen zijn m.i.v. de Voorjaarsnota 2026 al geheel ingevuld.

Een aantal bezuinigingen/ taakstellingen stonden na de Voorjaarsnota 2026 nog open. Op de volgende bezuinigingen/ taakstellingen zijn er geen afwijkingen voor wat betreft de voortgang:

- 2E Verkeersveiligheid: monitoren en evalueren van verkeersveiligheid, en treffen van verkeersveiligheidsmaatregelen
- 2J Behouden en verbeteren van werklocaties
- 2J Detailhandel
- 2J Loketfunctie voor ondernemers
- 2J Stimuleren lokale (vrijetijds) economie
- 2J Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L
- 2K Uitvoering geven aan het basisuitvoeringsplan behorend bij de visie Recreatie en Toerisme
- 2K Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L
- 2L Uitvoeren activiteiten cultuurvisie / basisinfrastructuur / kunstenaarsgemeente
- 2L Verhoging toeristenbelasting t.b.v. inzet product 2J, 2K, 2L

Voor een nadere toelichting verwijzen we u naar de voortgang in de monitor.

2D Omgevingsvergunning

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2026				Voortgang			
	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029	I	P	F	R
Milieuleges invoeren	24	16	16	16		16	16	16	✓	✓	–	–
Toelichting:	In de legesverordening van 2026 zijn milieuleges opgenomen. Omdat het aantal vergunningen toch steeds achterblijft is de taakstelling budgettair neutraal met €8.000 structureel afgeraamd en voor 2026 ook nog incidenteel met €8.000.											
Totaal	**24**	**16**	**16**	**16**		**16**	**16**	**16**				

I = Inhoud; P = Planning; F = Financiën; R = Risico's

2N Afvalverwijdering en -verwerking

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2026				Voortgang			
	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029	I	P	F	R
Inzamelfrequentie pmd naar driewekelijks met een (vierde) kliko	325	325	325	325			95	95	–	–	–	✓
Toelichting:	In het jaar 2024 is afgesproken om vanaf 2026 pmd in te zamelen met kliko's, in combinatie met een 3 wekelijkse inzamelfrequentie. Op dat moment werd verwacht hiermee een besparing van € 95.000 te behalen is (aanvankelijk was dit bedrag met € 325.000 te hoog ingeschat). Ingezameld pmd levert gemeenten een vergoeding op waarmee een deel van inzamelkosten gedekt wordt. Daarna heeft de VNG in het jaar 2025, namens alle Nederlandse gemeenten, een nieuwe afspraak gemaakt over de vergoedingenstructuur van ingezameld pmd. Deze afspraak houdt in dat de vergoeding gebaseerd wordt op de aangeleverde kwaliteit van het pmd. Een hogere kwaliteit pmd levert een hogere vergoeding op. Uit ervaring in den lande blijkt dat pmd wat ingezameld wordt met doorzichtige plastic zakken, de hoogte kwaliteit oplevert. Dit levert vanaf het jaar 2026 dus ook de hoogste vergoeding op. Omdat pmd uit onze gemeente al van goede kwaliteit is, pleit dit er voor om vooralsnog vast te houden aan de inzameling met zakken. Begin 2027 wordt bepaald wat de gemiddelde kwaliteit van onze gemeente is. Op dat moment wordt opnieuw een afweging gemaakt, of de overstap naar inzameling met kliko's zinvol is. Conclusie: Het jaar 2026 wordt gebruikt om meer inzicht te krijgen van de pmd-kwaliteit. Daarom wordt voor 2026 en 2027 het voordeel van € 95.000, niet ingeboekt. In 2026 wordt op tien verschillende momenten de kwaliteit van het ingezamelde pmd gemeten. Begin 2027 wordt duidelijk wat de aangeleverde kwaliteit over 2026 is. Op basis daarvan kan de afweging tussen inzet van kliko's (met verlaging van de ophaalfrequentie) versus handhaven van het huidige systeem worden gemaakt. Tijdens de Voorjaarsnota van 2027 komen we hier op terug.											
Totaal	**325**	**325**	**325**	**325**			**95**	**95**				

I = Inhoud; P = Planning; F = Financiën; R = Risico's

3C Organisatie en bedrijfsvoering

Bezuiniging	Oorspronkelijk				Openstaand 2026				Voortgang			
	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029	I	P	F	R
Inhuur personeel	150	150	150	150		84	84	84	✓	✓	✓	✓
Toelichting:	N.v.t.											
Totaal	**150**	**150**	**150**	**150**		**84**	**84**	**84**				

I = Inhoud; P = Planning; F = Financiën; R = Risico's

Investeringskredieten

Nieuwe investeringen

Sportparken
In verband met het uitstel van de verzelfstandiging sportparken wordt voor de sportparken een tweedehands trekker sport a € 48.000 aangevraagd. De dekking vindt plaats door het uitstellen van de aanschaf van de Mercedes sprinter met kraan en de aanschaf van de Mercedes sprinter met grijper.

Trappershorst depot
Het depot aan de Trappershorst in Oosterbeek is in gebruik als uitvalsbasis voor gemeentelijke werkzaamheden. De aanleiding voor het intensiever gebruik en de opknapbeurt van deze locatie is het vervallen van de voormalige locatie voor elementenonderhoud aan de Bosweg in Renkum. Als alternatieve locatie heeft de vakgroep het nieuwe depot aan de Trappershorst ingericht en in gebruik genomen voor het uitvoeren/ondersteunen van onder andere het elementenonderhoud. Hierdoor verminderen we met name transportkosten in de toekomst, omdat elementverhardingen niet op verder gelegen en tijdelijk ingerichte depots opgeslagen hoeven te worden.

Investeringen				**Kapitaallasten**			
Bedragen x € 1.000	**Bedrag**	**Afschr. termijn**	**Jaar**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Trekker (sportparken)	48	7	2026	4	8	8	7
Totaal 1C sport en bewegen	**48**			**4**	**8**	**8**	**7**
Trappershorst depot	165	10	2026	8	17	17	17
Totaal 2P wegen, straten en plein	**165**			**8**	**17**	**17**	**17**

Voortgang investeringen

Op basis van de Financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen.
In een aantal gevallen is het jaar van ingebruikname en/of de hoogte van het investeringskrediet gewijzigd. De redenen hiervoor leest u in de bijbehorende toelichting.

Dit heeft tot gevolg dat de bijbehorende kapitaallasten wijzigen (verschuiven in geval van een gewijzigde planning of verhoogd/verlaagd worden in geval van wijziging van het investeringskrediet). De financiële consequenties hiervan vindt u terug onder de noemer 'MIP activa' bij de bijbehorende producten.

1B Onderwijs

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2027			
School Doorwerth	6.501.994	4.789.517	1.712.477
Kindpartners Doorwerth	2.107.889	3.013.459	-905.570
Onderdeel inv.School DW sloop	300.000	189.980	110.020
Totaal	**8.909.883**	**7.992.956**	**916.927**

Omschrijving	Toelichting
School Doorwerth	De aannemer is gestart met de bouw. Aan de bouwheer worden de termijnbetalingen in de loop van 2026 betaald.
Onderdeel inv.School DW sloop	Het terrein waar het nieuwe Leerdeel komt is bouwrijp overgedragen aan de aannemer die is gestart met de bouw. De sloop van de huidige twee basisscholen wordt uitgevoerd nadat het nieuwe Leerdeel is opgeleverd.

1C Sport en bewegen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Optimalisatie Wilhelmina Sportpark	100.000	94.215	5.785
Beregening sportparken	31.000	34.517	-3.517
Doelen sportpark Wilhelmina en Bilderberg	39.325	39.325	
Maairobots sportparken	9.000		9.000
Trekker sport	48.000	47.795	205
Totaal	**227.325**	**215.852**	**11.473**

Omschrijving	Toelichting
Optimalisatie Wilhelmina sportpark	In het najaar van 2025 is een voorstel behandeld in de raad. Twee motie over dit onderwerp zijn aangenomen. Aan beide moties wordt nu in 2026 invulling gegeven. Dit heeft gevolgen voor de planning en de inhoud van dit project. Verwachting is dat zowel inhoud als planning wijzigt. In de tussenliggende tijd blijft het dagelijks onderhoud doorgang vinden.Overigens is de € 100.000 grotendeels uitgegeven. Zonder verder onderzoek is momenteel niet aan te geven of dit voldoende is.
Trekker sport	Zie de toelichting bij nieuwe investeringen en bij bijstelling met resultaat product 1C Sport en bewegen.

02 Omgeving

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Buurt Talud Oosterbeek			
Wegen	4.688.862	3.601.590	1.087.272
Riolering A4	2.744.529	3.466.008	-721.479
HWA H4	1.030.938	791.775	239.163
Buurt Talud Oosterbeek	**8.464.329**	**7.859.373**	**604.956**
Jaar in gebruikname: 2027			
Airborneweg/Klein Amerikaweg Renkum			
Wegen	811.000		811.000
Riolering A4	929.000	103.253	825.747
HWA H4	284.000		284.000
Airborneweg/Klein Amerikaweg Renkum	**2.024.000**	**103.253**	**1.920.747**
De la Reijweg			
Wegen	156.500		156.500
Rioolvervanging A4	77.500	78.625	-1.125
Afkoppelen H4			
De la Reijweg	**234.000**	**78.625**	**155.375**
Van Deldenpad - Bildersweg			
Wegen	221.000		221.000
Rioolvervanging A4	226.000		226.000
Afkoppelen H4	57.000		57.000
Van Deldenpad - Bildersweg	**504.000**		**504.000**
Wolfhezerweg Wolfheze			
Wegen	107.000		107.000
HWA H4	28.000		28.000
Wolfhezerweg Wolfheze	**135.000**		**135.000**

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2028			
Don Boscoweg			
Wegen	259.000		259.000
Rioolvervanging A4	210.000		210.000
Afkoppelen H4	67.000		67.000
Don Boscoweg	**536.000**		**536.000**
Jaar in gebruikname: 2029			
Renkum West			
Voorbereiding wegen	1.833.000		1.833.000
Riolering A4	1.900.000	445.400	1.454.600
HWA H4	620.500		620.500
Renkum West	**4.353.500**	**445.400**	**3.908.100**
Utrechtseweg Renkum-Heelsum			
wegen	6.393.000		6.393.000
Voorbereiding wegen, riolering A4 en HWA H4	5.595.000	551.858	5.043.142
HWA	1.611.000		1.611.000
Utrechtseweg Renkum-Heelsum	**13.599.000**	**551.858**	**13.047.142**
Totaal	**29.849.829**	**9.038.509**	**20.811.320**

Omschrijving	Toelichting
Buurt Talud Noord Oost Oosterbeek	Het krediet van de buurt Talud is toegenomen als gevolg van onverwacht extra meerwerk door goede aansluiting te krijgen op de woonhuizen, daarnaast lagen er meer onbekende kabels en leidingen in de grond, is er een grondvervuiling gesaneerd en de bovenmatige prijsontwikkelingen van de bouwprijzen als gevolg van de geopolitieke situatie in de wereld.

2E Spoorwegonderdoorgang

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Spoorwegonderdoorgang Wolfheze			
Bruto uitgaven	17.109.000	14.595.111	2.513.889
Bijdrage derden	11.103.000	10.793.609	309.391
Totaal netto	**6.006.000**	**3.801.502**	**2.204.498**

Omschrijving	Toelichting
Spoorwegonderdoorgang	Als gevolg van het feit dat ook een tweede verzoek tot Europese subsidie in het kader van het CEF-programma niet is gehonoreerd en het onverwacht hoge aanbestedingsresultaat, was het beschikbare budget onvoldoende en was er sprake van een kostenoverschrijding. Met de inzet van het in juni 2024 beschikbaar gestelde extra investeringskrediet, een extra bijdrage van ProRail en het Rijk, een bestuurlijke toezegging van een extra bijdrage van de provincie Gelderland en een taakstellende besparingsopgave, is het beschikbare budget dusdanig opgehoogd en daarmee de kostenoverschrijding dusdanig teruggebracht, dat in oktober 2024 tot gunning is overgegaan.De ontwerpuitwerking en de voorbereidende werkzaamheden zijn in de tweede helft van 2024 gestart en lopen door tot het najaar van 2025. De realisatie van de spooronderdoorgang is medio 2025 gestart. Het project zal naar verwachting medio 2027 gereed zijn.

2E Verkeer

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Intel VOP 1	20.000		20.000
Intel VOP 2	20.000		20.000
VRI-127-N225-Utrechtseweg-Van der Molenallee	99.000		99.000
VRI-128-N225-Utrechtseweg-Kerklaan	98.310		98.310
Totaal	**237.310**		**237.310**

Omschrijving	Toelichting
Intel VOP 1	In de Jonkheer Nedermeijer van Rosenthalweg ligt al een intelligente VOP. Samen met de leverancier maken we een ronde door de gemeente en stellen we nieuwe locaties vast. Mogelijk zijn de aanlegkosten voor 1 intelligente VOP lager dan €20.000,- dus dan kunnen we wellicht meer locaties realiseren.
Intel VOP 2	Locatie kan mogelijk wijzigen. Samen met de leverancier maken we een ronde door de gemeente en stellen we nieuwe locaties vast. Mogelijk zijn de aanlegkosten voor 1 intelligente VOP lager dan €20.000,- dus dan kunnen we wellicht meer locaties realiseren.

2L Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2027			
Herstel de Naald	180.000		180.000
Totaal	**180.000**		**180.000**

Omschrijving	Toelichting
Herstel de Naald	Uitvoering volgt in 2026.

2M Water en Riolering

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Onderzoek aanpak bak Z en bak H	486.000	472.573	13.427
Besturing gemaal Van Ingeweg	50.000	47.339	2.661
IBA GroeneWaarden Doorwerth	46.000	39.870	6.130
Diverse locaties hwa	500.000		500.000
Relinen en deelrenovatie 2026	175.000	131.004	43.996
Jaar in gebruikname: 2028			
Persleiding gemaal Van Ingeweg	45.000	7.800	37.200
Jaar in gebruikname: 2029			
Aanpak zuiveringssituatie Rosandepolder	777.000	19.107	757.893
Totaal	**2.079.000**	**717.693**	**1.361.307**

Omschrijving	Toelichting
Zuiveringssituatie Rosandepolder Oosterbeek	Op dit moment zijn wij samen met Gemeente Arnhem in gesprek met RWS. Deze gesprekken nemen meer tijd in beslag dan eerder ingeschat waardoor de planning is aangepast.

2O Groenonderhoud

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Bladblazer tractor	8.000		8.000
Verticuteermachine sportparken	11.723	11.723	
Auto toezichthouder groen	33.000	32.669	331
Totaal	**52.723**	**44.392**	**8.331**

Omschrijving	Toelichting
Verticuteermachine sportparken	In het MIP was een wals en een bladblazer opgenomen om te vervangen. Deze zijn komen te vervallen en hiervoor is de verticuteermachine sportparken aangeschaft.

2P Wegen, straten en pleinen

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Brug Fluitersdreef Renkum	20.000	5.195	14.805
Brug Berkendreef Renkum	20.000	5.194	14.806
Trappershorst depot	165.000		165.000
Jaar in gebruikname: 2027			
Brug Kerkweg Heelsum	450.000	160.941	289.059
Totaal	**655.000**	**171.330**	**483.670**

Omschrijving	Toelichting
Trappershorst depot	Zie de toelichting bij nieuwe investeringen en bij bijstelling met resultaat product 2P Wegen.
Brug Kerkweg	Het uitgewerkte ontwerp van de nieuwe brug kan niet zonder risico op schade aan de transport waterleiding worden uitgevoerd. Vitens heeft geen gegevens van de waterleiding. Deze is hoogstwaarschijnlijk onder de brug door geboord. Als de nieuwe palen geslagen zouden worden ontstaat het risico dat deze geraakt wordt. Een nieuwe boring door Vitens levert 2 jaar vertraging op. We hebben op basis van bovenstaande besloten om een nieuw ontwerp op basis van een duikersconstructie te ontwerpen. Het nieuwe ontwerp is doorgerekend en past met de extra engineeringskosten binnen de huidige budgetten.In de eerste helft van 2026 wordt een en ander uitgewerkt en wordt het bestek geschreven. De verwachting is dat we eind 2026 / begin 2027 in uitvoering kunnen.

3D Gemeentelijke huisvesting

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Jaar in gebruikname: 2026			
Publieksfunctie in bibliotheek	712.000	343.844	368.156
Jaar in gebruikname: 2027			
Voorbereidingskrediet Nieuwbouw Veentjesbrug	600.000	548.548	51.452
Totaal	**1.312.000**	**892.392**	**419.608**

Omschrijving	Toelichting
Voorbereidingskrediet gemeentewerf	Er is uitwerking gegeven aan de ontwerpfase. Het Definitief Ontwerp is gereed. De kosten die hiervoor zijn gemaakt hebben betrekking op met name de architect en adviseurs. Het voorbereidingskrediet is hierop aangepast.
Publieksfunctie in bibliotheek	De kosten hebben betrekking op de ontwerp- en realisatiefase. Oplevering staat gepland uiterlijk 1 november.

Voorbereidingskredieten projecten

Projecten	Krediet	Realisatie	Verschil
Plan- en onderzoekskosten (IMVA)			
Renkum herontwikkeling A. Schweitzerschool IHP-loc	237.250	218.326	18.924
Heelsum herontwikkeling Wilhelmina park	297.567	97.732	199.835
Doorwerth herontwikkeling Rehobothschool IHP-loc	250.000	263.021	-13.021
Oosterbeek herontwikkeling Talsmalaan	295.000	221.828	73.172
Oosterbeek herontwikkeling gemeentehuis	868.000	251.823	616.177
Wolfheze herontwikkeling Pro Persona	290.000	223.005	66.995
Renkum herontwikkeling Klooster	170.000	221.123	-51.123
Renkum herontwikkeling Maatweg IHP-loc	233.500	174.677	58.823
Totaal	**2.641.317**	**1.671.535**	**969.782**

Omschrijving	Toelichting
Plan- en onderzoekskosten (immaterieel vast actief IMVA)	
Renkum herontwikkeling A. Schweitzerschool IHP-loc	In 2024 is een voorziening getroffen van € 4.269 en voor 2025 zal een voorziening worden getroffen van € 1.474.Deze voorziening is niet opgenomen bij realisatie.
Doorwerth herontwikkeling Rehobothschool IHP-loc	Voor de herontwikkeling van de Rehobothlocatie is aanvullend krediet nodig om de doorlopende plankosten te dekken tot aan de vaststelling van de grondexploitatie (naar verwachting kwartaal 1 2028). De kosten houden verband met projectleiding, planologische procedure en planbegeleiding m.b.t. de inrichting openbare ruimte. Daarnaast is een aanvullend budget nodig voor het 'Opsporen Ontplofbare Oorlogsresten'-onderzoek. Deze kosten vallen binnen een Rijksregeling waarbij 70% van de gemaakte kosten worden gesubsidieerd.
Oosterbeek herontwikkeling gemeentehuis	Totaal voorbereidingskredietenVoorbereidingskrediet scenariostudie : €50.000; Voorbereidingskrediet verkoopprocedure : €351.000; Voorbereidingskrediet tijdelijke situatie : €467.000; Totaal voorbereidingskrediet : €868.000.
Renkum herontwikkeling Klooster	In 2024 is een voorziening getroffen van € 51.441 en voor 2025 zal een voorziening worden getroffen van € 23.680.Deze voorziening is niet opgenomen bij realisatie.
Renkum herontwikkeling Maatweg IHP-loc	In 2024 is een voorziening getroffen van € 17.862 en voor 2025 zal een voorziening worden getroffen van € 4.475.Deze voorziening is niet opgenomen bij realisatie.

Leeswijzer

Waarom een najaarsnota?
In de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Renkum is onder andere vastgelegd op welke manier uw raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de verordening is opgenomen dat het college de raad een nota aanbiedt op basis waarvan de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren kunnen worden bepaald. Op basis van deze najaarsnota tezamen met de meicirculaire, die u separaat wordt toegestuurd, worden de financiële kaders vastgesteld. De perspectiefnota behandelt de beleidsmatige kaders.

Opbouw
Deze najaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Prognose begroting 2026-2030
Dit onderdeel geeft een samenvatting van alle bijstellingen voortvloeiend uit deze voorjaarsnota en de consequenties daarvan voor de uitkomst van de meerjarenbegroting.

Financiële bijstellingen
In de najaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste achtmaanden van 2026 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2026 en de consequenties voor de komende jaren.

In deze najaarsnota worden de financiële bijstellingen op hoofdlijnen weergegeven. Dat betekent dat de financiële bijstellingen op de uitgaven, respectievelijk inkomsten (voor mutatie reserve) van € 50.000 en meer toegelicht worden. Financiële bijstellingen van minder dan € 50.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

Bijstellingen neutraal
In dit hoofdstuk worden de financiële bijstellingen die per saldo neutraal zijn weergegeven. Het betreft verschuivingen tussen begrotingsproducten. Het saldo van alle financiële bijstellingen van deze begrotingsproducten is nihil.

Monitor bezuinigingen
In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande bezuinigingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze bezuinigingen.

Investeringskredieten
Op basis van de Financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zonodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Reserves
In dit onderdeel geven we aan wat het verwachte verloop van de reserves is inclusief de wijzigingen op basis van deze voorjaarsnota.